

СВОБОДА

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 83 Grand St., Jersey City, N.J. 07308

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1109 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1973

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07308

Шевченківський березень

Місяць березень щороку за традицією присвячений з величчю пам'яті Тараса Шевченка, бож у тому місяці народився і помер цей геніальний провидник української нації. Шевченкові дані неперушні й обов'язкові проку в березні особливо для вільної, розсіяної по всьому світу, української громади, яка у першу чергу покликала на плекаті не здійснений це ідеал, скоплені у Шевченковому „Заповіті“. Але в цьому році не кілька днів у березні, а цілий місяць повинен бути присвячений тій установі, яка прийняла за свого патрона Тараса Шевченка, маючи на увазі власне ідейний зміст його творчості, його полум'яні заклики до боротьби за свою хату, в якій панували б правда, сила і воля, його тугу за праведним законом Вашингтона для України. Засновники Наукового Товариства ім. Шевченка цілком правильно вийшли із засновку, що підвалиною самостійницької думки є наука, що підвалиною держави є культура, що не можна тримати вічно у політичному рабстві народу на високому щаблі культури. Щоб знати, хто ми і чий ми діти, для того треба було вийти з темряви, в якій займавесь тримав наряд, на світлий шлях науки.

Це вчинило Наук. Товариство ім. Шевченка, яке було завжди і по нинішній день проймає духом свого великого Патрона. І тому справедливо Москва утворює НТШ із осередком українського „буржуазного націоналізму“, гіршого за проминальні політичні партії, бо того, який шляхом науки промощує тривалий шлях української правди до всіх культурних народів світу. Проголошена у вчорашньому числі „Свободи“ Відозва Українського Конгресового Комітету у з'єднанні з тією нагодою редакційний коментар пригадують, що в цьому, 1973-му році минає сто років від часу заснування тієї високозаслуженої української установи. Головна Рада Наук. Товариства ім. Шевченка і окремі крайові Наук. Товариства, зокрема Наук. Товариство ім. Шевченка в Америці, відзначають цей ювілей великим науковим з'їздом, що його доповіді вийдуть окремим науковим збірником, — виставкою всіх своїх видань за минуле сторіччя, — бенкетом, зустріччю з громадським. Для цього треба грошових засобів. Українська громада в Америці жертвувала, коли здвигували, що існує гідна, творча, конструктивна ціль, на яку треба дати гроші.

Отож п'ятнадцятий місяць березень хай буде місяцем кампанії збирання фондів на користь Наук. Товариства ім. Шевченка. Є багато добрих установ, багато шляхетних цілей, але у місяці березня на першому місці повинно стояти НТШ і здійснення його плянів у зв'язку із сторіччям установи, яка ввела українську науку в річище світової науки.

Святкування... окупації

Проведені минулого тижня святкування 25-річчя наслідного встановлення Московою комуністичного режиму в Чехо-Словаччині мали, не зважаючи на всю їх шутку-урочистість, характер глибокого трагізму. Як і багато разів у недавній історії, зокрема за весь період совєтської окупації, чехи і словаки були ще раз примушені „святкувати“ роковини свого поневолення, річницю встановлення накинутаго ім Московою тоталітарного режиму й окупації їхньої країни збройними військами чужої держави.

Як клини звучали пронизані цинізмом заяви Брежнєва про те, що комуністична Чехо-Словаччина стала однією з провідних і економічно найкраще розвинутих країн світу, що збільшується відносно її ролі і впливу в міжнародному розвитку і що досягнення чехословацьких комуністів у „консолідації“ і в „нормалізації“ внутрішнього становища в країні „неоціненні“. А були виголоснені ці заяви в той час, як у Чехо-Словаччині й далі перебувала 70-тисячна совєтська армія, командування якої разом із совєтським амбасадором у Празі є фактичним паном життя і смерті в ЧСР. Якщо ж ідеться про „консолідацію“ і „нормалізацію“, то вони були досягнуті після того, як десятки тисяч непокірних чехів і словаків були примушені покинути свою батьківщину і ще численні десятки тисяч чеських інтелектуалів — учених, професорів, письменників, мистців, журналістів були переведені на чорну роботу — замітачі вулиць і бюр, копальники робітників, двірники чи в крапцю випадку таксіварів, а сотки з-поміж прихильників демократичних реформ Дубчека опинилися в ув'язненні або ж були вважали позбавлені праці. І тому ніякого відтону не викликала ні в країні, ні серед чеської та словацької еміграції проголошена гусаківським режимом „амністія“ для тих, що втекли за кордон після окупації в серпні 1968 року. Ніхто ж не має бажання повертатися в окуповану Московою країну, населення якої приречене на непевність свого завтра, злидні і тюрми.

В. Ткач

ФРАНЦІЯ ПОКУТУЄ ВІДПРУЖЕННЯ З СССР

Неадово — 4 і 11 березня ц. р. — у Франції відбулися парламентські вибори. Цього разу проти голлівистів і їх нечисленних союзників виступав лівий блок, що складається з комуністів, соціалістів і лівих радикалів. Виглядає так, що перемога лівого блоку не тільки не виключена, але й дуже можлива. Якщо це станеться, то при сучасному конституційному режимові „голівист“ президент Жорж Помпиду ледве чи зможе справляти далі владу, хоч конституція і дає йому чимало прерогатив. Тоді виринуть перспективи владі „народного фронту“, при якій комуністи мають шанси захопити поволі все управління державою в свої руки.

Комуністична Франція — це означало б катастрофу не тільки для неї самої, не тільки для Європи, але й для цілого західного світу. Але хто доносить нам віну, якби розвиток подій пішов у зазначеному напрямку, і які причини для такої можливості? Внутрішня соціальна — економічна ситуація? Ні, нам видається, що причиною треба шукати у зовнішній політиці, яку започаткував цей великий попередник Жоржа Помпиду, генерал Шарль де Голль.

Де Голль розпочав антиамериканський курс політики, він послабив зв'язки Франції з оборонним союзом НАТО і він, врешті, розпочав політику „відпруження“ з Московою. Наслідком такої політики виступили досить двозначна ситуація. З одного боку, голлівисти були стримуючою силою проти комунізму в середній Європі, а з другого боку — Франція стала чемпіоном політики „відпруження“ і навіть „наближення“ щодо СССР. Торговельні і культурні зв'язки з СССР розпочала Франція. Де Голль, а пізніше і його наступник Помпиду відбудували, подорожі до Москви й уклали договори у різних ділянках з Московою. Інші західноєвропейські держави пішли за прикладом Франції.

Мало того, започаткували еру охолодження супроти США, де Голль протривав з великим заходом щодо зміцнення і поширення західноєвропейського об'єднання. Лише після його відходу і смерті Помпиду уможливила присутність до Європейської Економічної Спільноти Англії, а з нею також Ірландії і Данії. Де Голль провадив „великодержавницьку“ політику, не мовляючи Франція могла дозволити собі на свого роду виключне „партнерство“ з СССР.

На нашу думку, така політика Франції мала фатальні наслідки для безпеки Західної Європи. І коли тепер робляться — і з участю Франції — розпачливі зусилля, щоб урятувати оту західноєвропейську єдність і не зрівняти з ЗСА, то ці зусилля стають пораз тяжкими, а дехто просто вважає,

що вони приходять запізно, особливо, коли взята на увагу трудність в зносинах з ЗСА.

Але це — зовнішній бік справи. На в у тривалому відтинку такої політики, так би мовити, регалітувала і комуністів, вона зробила з комуністів „добрих громадян і патріотів“. Бож справді, якби мова йшла про „наближення“ з комуністичною — совєтською Московою, то чому не пускати до аледи у себе комуністичну партію? Тим більше, що комуністична партія Франції веде дуже спритну політику, відмежовується від троцькістських та анархістських елементів, не проголошує гасел громадянської війни, а тепер входить у коаліцію з цілком нібито „правовірними“ соціалістами і радикалами!

Голлівисти б'ють на сполох і перестерігають проти комуністичної небезпеки у Франції. Але пересічний француз дивиться на дуже численні французькі комуністи, як на таких же спокійних і навіть заможних „буржуа“, як і він сам, і де бачить катастрофу у приході до влади комуністичної партії. Мало того, спостерігаючи зусилля тих же таки голлівистів, а тим більше французьких капіталістів, зацікавлених відносинах з СССР і мити прибутки з економічно-торговельних зносин з СССР, пересічний француз думає, що комуністи легше справляються з цим завданням, ніж некомуністи — голлівисти.

І тут починає покутувати ота „подвійна мораль“, що її стосується не тільки у Франції, але й в багатьох інших державах західного світу. Комунізм — це, мовлять, не для нас. Ми маємо зовсім іншу демократичну систему. Але ми можемо і мусимо (з користю для нашої економіки) „зближатися“ з комуністичним СССР. Хай в тому СССР панує рабство, хай під гнітом Москви видніють десятки волелюбних народів — це нас не стосується. Будемо з ними, комуністами „торгувати“ (за словами колишнього англійського прем'єра Ллойд — Джорджа, „торгувати можна і з кавбалами“), аби тільки вони не накидали нам свого комуністичного режиму.

Але, здається, що така „подвійна мораль“ небезпечна. Чи не відчувають, раніше чи пізніше, де на своїй власній шкурі всі ті, які так побиваються тепер за „відпруженням“ із совєтами? І що тоді мають казати поневолені Московою народи? Чи тішитися їм з того приводу, що вони мали рацію, коли перестерігали „Захід“ проти облудно — небезпечної тактики Москви — щодо т. зв. „мирного співіснування“?

Бислід виборів у Франції ще з певністю передбачити не можна. Можливо, французькому президентові Помпиду таки вдасться розпачливі заклинаннями (що їх він саме тепер робить) переконати своїх земляків, що й цим разом, що комунізм

ДЕМОГРАФІЧНИЙ РІЧНИК ОН ПРО УКРАЇНУ

Під кінець 1972 року з'явився „Демографічний річник 1971“, як одне з чергових видань Об'єднаних Націй. У 804-сторінковій книзі зібрані найважливіші статистичні дані про стан населення окремих держав-членів ООН. Це вже 23-й випуск цієї серії публікацій ООН. Перший демографічний річник ООН з'явився в 1948 році. У змісті найновішого річника є такі розділи: сумарне зіставлення населення земної кулі, населення з поділом на різні групи та категорії, народжуваність, смертність, не народжені діти, смертність немовлят, смертність загальна, життєві таблиці, подружжя, розводи. Статистичні таблиці попереджені вступом англійською та французькою мовами.

Дані про окремі країни згруповані у зазначених розділах. Країни подані під континентами чи під спеціальним географічним простором. Наприклад, Азія в річнику поділена на Східну Азію і Південну Азію, Європа — на Західну Європу, Південну Європу, Північну Європу і Східну Європу. (Східна Європа включася тільки в розділі СССР). Особливий розділ у географічному розподілі займає СССР з такими двома підрозділами: Білоруська ССР та Українська ССР. Такого роду розподіл дотриманий у всіх розділах річника за національними виїтками, коли мова про СССР. В цьому останньому випадку не завжди включені дані про БССР

та Українську ССР. Дані про СССР у всіх випадках включають обидві совєтські республіки. Порівняно зі статистичними даними про населення, його рух і даними про народжуваність та смертність інших країн, дані про СССР, а про Українську ССР та Білоруську ССР зокрема, неповні і недовладно опрацьовані. Всі дані стосуються 1971-го або попередніх років.

Населення України

Загальне число населення Української ССР, що має територію 603.700 кв. км., в 1970 р. було 47.126.517. Густина населення — 79 осіб на 1 кв. км. Число чоловіків — 21.305.320, а жінок — 25.821.197, тобто на 4.515.877 більше, як чоловіків. Це, очевидно, наслідки війни, а також того, що пересічний вік жінок в Україні 75 років, а чоловіків — 67.

В 1970 р. міське населення України досягло 54,5 відсотка, тобто налічувало в загальному 25.688.560 осіб. На селі з той час жило 21.437.957 осіб. Дані про те, яке відношення між жінками й чоловіками в місті і на селі в річнику немає. Варто відзначити, що тільки в таких республіках СССР, як Білорусь, Грузія, Киргизія, Молдавія, Таджикистан, Туркменістан та Узбекистан, переважає сільське населення.

Коли йдеться про українські міста, то в 1970 році їхнє населення було таке:

міст	міст	міст
500,000 і більше	8	7.271.000
100,000 - 499,999	33	6.208.000
50,000 - 99,999	32	2.535.000
20,000 - 49,999	98	2.950.000
10,000 - 19,999	203	2.812.000
5,000 - 9,999	351	2.434.000
3,000 - 4,999	259	1.023.000
Менше 3,000	252	456.000

Етнічний склад населення України: 33,000, цигани — 30,000, гагаузи — 27,000 та неуточної приналежності — 215,000.

В Українській ССР на 15 січня 1970 року жило 35,284,000 українців та 11,842,000 інших етнічних груп. Найчисленнішою була російська група, яка налічувала 9,126,000 осіб. На другому місці щодо числа були жиди — 777,000, а відтак білорусини — 386,000, поляки — 295,000, молдаване — 266,000, болгар — 234,000, мадари — 158,000, румуни — 112,000, греки — 107,000, татари — 76,000, вірмени — 33,000.

Всіх українців в СССР налічувало, як подає річник, 40,733,246 осіб, тобто 5,449,246 українців за межами УССР в інших совєтських республіках.

Статистика народжуваності і смертності

Число народжень в Україні в 1970 р. було 719,213, тобто 15,2 на кожних 1000 населення. По всьому СССР пересічне число народжень було 17,4 на кожних 1000 населення. Число смертностей у 1970 році досягло 418,679, тобто 8,9 на кожних 1000 населення. Смертність немовлят в Україні становила 12,219, тобто 17 на кожних 1000 народжених живих немовлят.

Одружень у 1970 році на Україні зафіксовано 465,786, тобто у відношенні 9,8 на кожних 1000 населення. У той же самий час було в Україні 135,376 розводів, тобто

Мігр Олекса Стобба

ІСТОРІЯ НЕ ПИШЕТЬСЯ БЕЗ ДЖЕРЕЛ

(2)

Масмо ще й інші осягають українства. Однак, сам Українське слово, пісня і він не підє, коли його не записати в деталях, коли не записати бодай визначніших українців, які спричинилися до цього загального розквіту. Тут власне і приходять ролі книги „Українці в Америці“.

„Українці в Америці“ буде сконденсовано, але деталі історії, що показує не тільки осяги наших професіоналістів усіх категорій, але й все наше громадянство — його творчий напад духом, фізичну силу. Ця історія буде написана нами, а не чужими, які часто — тусто українських справ не розуміють або чужинськи плутають. Наприклад, багато імен наших науковців, інженерів, лікарів, професорів вміщено в американських біографічних довідниках, але чорні туди заградою перекручування про країну й народження, про їхню діяльність в українській громаді.

При дій нагоди варто згадати вимоги щодо вищесказаного чи іншого, імені в книгу „Українці в Америці“. В загальному ці вимоги подібні до прийнятих американських стандартів, однак з них узагальнено умови, в яких перебували наші численні емігранти, ід час другої світової війни та по ній. Для змінення, беруться до уваги заслуги й осяги наших осіб як в українському житті, так і в американському та канадському професійному житті. Крім численних виїтків, доводиться зазначити університетської або різноманітної освіти і праці за вивчення або сподвиження фактом.

Для наглядності подасмо голлівисті кваліфікаційні категорії, наприклад: члени центральної представництва (КУК, УМКА, СК-ВУ і т. д.); вибрані або призначені урядовими, професійними, праціями, федеральними, селянськими, міщанськими, міських та інших установ Канади і Америки; голови центральної управ українських громадських організацій та члени місцевих управ цих організацій в високому або еквівалентному освітою; голови у к-т українських культурних осередків, музеїв, архівів; члени науково-культурних фондів; активні або резервні військовики з рангою майора або вище; адміністратори та керівники в фірмах та їх відділах; адміністратори в комерційних та банківських фірмах і їх відділах; члени крайових відділів українських асесураційних організацій та союзів; референти та їх голлівисті асистенти в наших знайомих газетах; управителі видавництва та книгарень; аранжери та спікери українських радіопрограм та телевізійних програм; члени нинішньої позиції в організації (Закінчення на стор. 5-й)

Так, це безперечно золотий вік української еміграції, і таким він піде в історію.

2,88 на кожних 1000 населення.

Природний приріст населення на Україні був у 1970 р. 6,3 на кожних 1000 населення.

Найбільші міста України

За даними річника на Україні міст із понад 500,000 мешканцями є вісім. Це такі міста: Київ — 1,693,000 мешканців, Харків — 1,222,852, Одеса — 913,000, Донецьк — 878,590, Дніпропетровськ — 882,100, Запоріжжя — 676,000, Кривий Ріг — 581,000, Львів — 553,000.

Українці за межами СССР

Під цим оглядом демографічний річник ООН дуже неточний, бо, як видно, країни, де проживають українці, не подали ніяких даних про етнічний склад свого населення. Одна тільки Румунія подала, що в її кордонах у 1970 році проживало 59,803 українці.

м. с-ий

Роман Придтєв

СПОГАДИ ПРО БЛ. П. ОЛЕКСАНДРА ПЕЖАНСЬКОГО (1892-1972)

(1)

Діти минають, нові враження заміряють давні події і часто витворюють немов у сні нові малюнки і нові ситуації. По багатьох літах часто забуваються навіть і призвища наших найсердечніших друзів та шкільних товаришів.

Минуло більше як півстоті літ і пам'ятаю, що восени 1907 р. десь у Львові, в приміщенні однієї з польських шкіл, мене, скрипака і сопранового соліста славного хору учнів Академічної Гімназії, запрошено на першу пробу української оркестри. Поміж музикантів, хоч сам немусика, метушився чогось Володимир Косар (нар. 1890 р.), один із старших учнів реальної польської школи, пізніше інженер агрономії і визначний громадський діяч. Косар миг бути рушійним справі нового мистецького проекту для освідомлення спольщених або неспольщених українців у польських середніх школах. Сходили оркестранти могли бути для дирекції польської школи менше підозрілими, ніж пробі хору, що вичував твори з українським текстом. Хоч ця школа, як і інші, була державною австрійською школою, в якій для навчання уживали польської мови, хоч Польща ще й не існувала, можна було українцям очікувати різних виявів польського шовінізму. Тасиний студентський комітет, якому ця справа лежала на серці, сходився на свої наради в патрістичному домі батьків обох братів Пежанських. де обдумувало цей музичний проект.

Тому, що зі зібраних молодих музикантів я був наймолодший, то через свою неспівність я не знайомився зі старшими від себе гравцями, особливо з братами Володимиром та Олександром Пежанськими. Старший з них, Володимир, грав на віолі (альті), а молодший Олександр був талановитим скрипалем. Хто був диригентом, цього не пам'ятаю. Пригадую, що крім творів світових класиків ми грали перерібку для струнної оркестри П. Чайковського „Пісня без слів“. Після двох чи трьох проб ми перестали сходитися. Наші сходили могли бути не до вдоволи управі польської школи.

В наступний рік знову відновлено музичні сходили оркестри, але в приміщенні іншої середньої школи. Тим разом було вже більше гравців. З декількома з них я вже знався з Музичного Інституту ім. М. Лисенка. Між ними, крім братів Пежанських, був талановитий, технічно краще за мене заавансований скрипаль Дзіваківський. — також учень Інституту в класі проф. Євгена Перфецького — так, як Володимир і Олександр Пежанські, Володимир Созанський та інші. На жаль, Дзіваківський був тільки один рік з нами. Його батька, листовошу, залекано від польської адміністрації, перенесено кудись на захід, а з ним відїхала вся їх сім'я. Між нами найбільше звертав на себе увагу гарним виглядом і поведінкою Олександр Пежанський. На жаль, і тим разом вся оркестрова справа закінчилась кількома пробами.

На протязі двох наступних літ, головне через смерть композитора Анатолія Вахнянина, директора Музичного Інституту, 1908 р., не було більше спроб організування української оркестри. Директора Музичного Інституту заступав заступник директора й адміністратор проф. Володимир Шухевич, що був рівночасно головою Українського Музичного Товариства. Він успішно вдержував порядок в школі і досить енергійно поширював діяльність Музичного Інституту.

Завдяки праці добрих учителів, як Марії Криницької, Олени Ясенюцької-Волошинської, Дарії Шухевич — Старо-сольської — піаністок, Єлисавети Шевченко-Ганкевичової, Євгена Перфецького і Волфеґалі — скрипалів та віолончеліста та д-ра Філіпета Колессі — учителя теорії, підховано певне число добрих учнів. Однак проф. Володимир Шухевич, як неформальний музикант, а Євген Перфецький, що найкраще підходив був на диригента, але був зайнятий боровою працею у Крайовому Відділі, не мали ані часу, ані енергії братися за таку складну справу. Не знаю чи роблено того роду пропозицію д-рові Волошинській, і він цього завдання не мав можливості прийняти, однак знаю, що в той час широко відомий пізніший диригент Адам Должницький вже не міг підходити на це становище. Аж в 1911 р., з приїздом до Львова на посаду директора д-ра Станіслава Людкевича і музикально талановитого священика о. Івана Туркевича, почалося реалізування справи української оркестри.

Ініціатива вийшла від о. Туркевича. Він приїхав до Львова з міста Заліщики, де організував і провадив добрий хор. Десь в ті часи викоплювалися і ріс у Заліщиках як музикант Михайло Гайворонський. Не тільки Львів, але, хоч і в меншій мірі, також

Залішки, були містом, що мали давні, в кожному разі від перших десятих ХІХ ст. музикальні традиції, це з часів тринадцятилітньої діяльності в українській Галичині Ксавера Моцарта, що називав себе В. А. Моцартином.

Таких музичних центрів було в Галичині з давніших часів досить багато. Цікаво знати, що при державних австрійських „салінах“, як інформували мене артист — скрипаль Зенон В. Петеш, існувала в Волехові оркестра, якої диригентом оплачувала австрійська держава. В Яворові, заходами його батька, при промисловій школі існувала невелика оркестра (не довго) і аж до війни духовна оркестра, оплачувана, як і її диригент — з початку Роман Шмід і потім через багато літ Франц Кнппель — Крайовий Галицький Відділ. Було обмаль фахових диригентів — інструменталістів, але такі навіть до більш селів Галичини було чимало духових оркестрів. Музичним центром великого значення був Перемишль, а також з Коломиї вийшло багато музичних діячів.

Зараз після свого приїзду до Львова о. І. Туркевич заснував мішаний хор при кафедрі св. Юра, в якому брали участь кращі львівські співаки та співачки. Він також почав зацікавлювати оркестровою грою нас, молодих і старших музик, запрошуючи на про-

бу у своєму домі для невеликої оркестри. О. Іван Туркевич був непересічним піаністом, але, бачивши „капельмайстерів“, міг за фортепіано досить добре інструментувати симфонічну та оперну літературу і цим нас захоплювати. Його інструмент був струнний бас, хоч аби-грав також, напевно не надто добре, на деяких дерев'яних і м'ясожних інструментах. Це була людина, під впливом якої виставили вагнерівські опери, виявляючи подробиці акції і музики.

Дружина о. Туркевича Софія з Короміш була — якщо не формально — ученицею славного Карла Мікулі (1821-1897), учня Шопена і не раз вона грала для нас Шопеновські „Лістові“ твори. Їх дочка Стефа й інколи сама пані домі піддержували нашу малу оркестру на піанно. У скрипках були Олександр Пежанський, Володимир Созанський, Роман Станічний і деякі давніші знайомі з перших років оркестри. Віолончелістом був Гнат Колуняк, родом з Коломиї. Володимир Пежанський, Челіста був Осип Букшований, що відзначався пізніше як ботанік УСС. Збогом приїхав до нас Михайло Гайворонський,

бі у своєму домі для невеликої оркестри. О. Іван Туркевич був непересічним піаністом, але, бачивши „капельмайстерів“, міг за фортепіано досить добре інструментувати симфонічну та оперну літературу і цим нас захоплювати. Його інструмент був струнний бас, хоч аби-грав також, напевно не надто добре, на деяких дерев'яних і м'ясожних інструментах. Це була людина, під впливом якої виставили вагнерівські опери, виявляючи подробиці акції і музики.

Дружина о. Туркевича Софія з Короміш була — якщо не формально — ученицею славного Карла Мікулі (1821-1897), учня Шопена і не раз вона грала для нас Шопеновські „Лістові“ твори. Їх дочка Стефа й інколи сама пані домі піддержували нашу малу оркестру на піанно. У скрипках були Олександр Пежанський, Володимир Созанський, Роман Станічний і деякі давніші знайомі з перших років оркестри. Віолончелістом був Гнат Колуняк, родом з Коломиї. Володимир Пежанський, Челіста був Осип Букшований, що відзначався пізніше як ботанік УСС. Збогом приїхав до нас Михайло Гайворонський,

ПРОТОКОЛ

З РІЧНИХ НАРАД ГОЛОВНОГО УРЯДУ У. Н. СОЮЗУ, ЯНІ ВІДБУЛИСЯ В ДНІХ 22-го ДО 26-го ТРАВНЯ 1972 РОКУ, НА „СОЮЗІВЦІ“, НЕРГОНКСОН, Н. Й.

(20)

9. Справа будови нового дому

(Продовження)

Після цього, як ніхто з головних урядовців не зголошувався до дискусії на поставлені питання і заважило, відповів головний передсідник Йосип Лисогір. Він підняв право головних урядовців на христі, але не на трах тупіх серйозних справах несебодію. Наш дім будуватимуть українські спеціалісти-інженери і архітекти, від яких ми маємо добрі плани і вірні інформації. Тільки інформації про грунт, на якому будуватиметься будинок, були погані. Фірма, яка робила верчення ґрунту, є однією з найгірших, а її президентом є професор відомої інженерської школи в Нью-Йорку — Купер Юніон. Мабуть ця фірма повинна була виконати більше верчень, але кожен верчень коштував до \$ 5,000. В нашому договорі немає передбачених карних санкцій, тобто згоріла назначена оплата за кожний день спізнання, але є встановлена дата закінчення будови. Наш контракт є за зразком American Institute of Architects. Щодо заважи д-ра Скальчука, що він був поінформований, що членами дирекції можуть бути тільки мешканці ньюджерського ґейту, заважає, що він його про це не інформовав, але краще в цій дирекції мати людей, які живуть в Джерсі Сіті — можливо, це про це інформовав п. В. Сохан, який мав такі інформації від місцевої управи, де він займає пост в одній комісії. Екзекутива вибрала трьох директорів з особах його, док. гол. касира П. Пуццла і заступника гол. передсідника п. В. Сохана. За шери, які в цьому домі має УН-Союз, головуює Екзекутива. Гол. радний Кальба піднімає, що членів сварили дім за 7.5 до 8.5 мільйонів дол. Це так, але ми одобримо зміну на річних зборах. Питав ми також, чи інші будинки в сусідстві не будуть з нашими конкурувати. Я бажав, щоб щоб забувалися порожні будинки, тоді буде більший рух коло нашого будинку, що підвищить його вартість. Гол. контролер Іван Викин бажав, щоб більше осіб в дирекції Корпорації. Ми подумали над цим.

Заст. гол. передсідника В. Сохан вніс, що всі екзекутивні урядовці підписують щорічну спеціальну заяву про конфлікт інтересів, згідно з постановою статуту УНС, і тому заяву підписувати ще одну в Корпорації.

Головний радний д-р В. Футей підкреслює, що в такому випадку є небезпека конфлікту інтересів, бо та сама особа буде директором нової корпорації, яка формально є співачником доми, та водночас УНСоюзу.

Головний контролер д-р І. Скальчук пропонує закрити дискусію над новим союзним домом. Його внесення одержує головний радний Тарас Шпікула. Внесення одержує одностайно.

Після цього головний контролер д-р І. Скальчук пропонує, щоб для випрацювання резолюції в справі цього союзного дому утворити окрему комісію в складі: пп. д-р В. Футей, д-р Анна Чопик, Т. Шмагала, проф. І. Телок і головний передсідник Й. Лисогір. Внесення підтримує головний радний Т. Шпікула і його схвалено одностайно.

Після цього інж. С. Куропас дає інформацію щодо святкової традиційної вечери, яка відбудеться на другий день в четвер вечером та щодо її програми.

10. Справа зміни статуту

Воруючий сесією заступник головного передсідника і ректорів секретар В. Сохан запропонує головного контролера д-ра І. Скальчука, який запропонував вставити цю точку до порядку нарад, щоб він з'ясував своє внесення відносно зміни статуту.

Д-р І. Скальчук піднімає, що сьогоднішнє засідання внаслідок є постановою, які не для кожного сесії й чимало чого треба до статуту додати чи змінити. Відкладати це до часу конвенції не слід, але треба тепер зайнятися підготовкою зміни статуту, що їх мало б схвалити майбутня конвенція. Пропонує обрати для цього окрему статуту комісію.

Головний радний М. Кальба підтримує внесення д-ра Скальчука.

Головний контролер д-р М. Данилюк уважає, що краще щоб всі головні урядовці перестудіювали статут та поклали свої заваги і тому не думає, що треба творити окрему статуту комісію.

Д-р Анна Чопик підтримує внесення д-ра І. Скальчука, а проф. І. Телок думає, що постанови в статуті треба доповнити постановами окремих правління. Головний передсідник Й. Лисогір піднімає, що статут є затверджений всіма стейтами і треба застановитися, які можуть бути труднощі з його зміною.

Головний радний В. Ділок думає, що статуту не треба змінювати, але треба його доповнити окремими правилами, який би комісія, запропонована д-ром Скальчуком, запропонувала Головному Уряду до схвалення.

Заст. гол. передсідника В. Сохан піднімає, що така комісія мала б зібрати всі пропозиції, їх упорядкувати та передати головному Канцелярії, яка після засліпеної опії стейтових урядів, предлала б їх наступній конвенції.

Голова Контрольної Комісії І. Геврика пропонує, щоб ця комісія радила в часі річних нарад, як інші комісії.

Д-р І. Скальчук поновлює своє внесення, пропонує до складу статуту комісії д-ра В. Футей, проф. І. Телок, проф. Т. Шмагала, д-р Анну Чопик і сен. Павла Юзюна. Його внесення підтримує головний радний М. Кальба та інші. Внесення схвалено одностайно.

Після вичерпання 10 точки порядку нарад, на внесення І. Викина і І. Геврика схвалено призначити п-у Уліну Дятч до комісії фінансової, а за внесення М. Душника і А. Гарас до комісії жіночої. Після того схвалено відкласти сесію до четверга, 25-го травня о другий год після обіду. Ціле переполудне і сьогоднішній вечір будуть призначені на наради комісії.

Після цього о год. 8-й веч. закінчено наради.

Четвертий день нарад

Четвер, 25-го травня 1972 р.

Восня (пополуднева) сесія

Восня, пополуднева сесія річного засідання Головного Уряду розпочалася о год. 2.30 по пол. Головний передсідник Й. Лисогір представив приїзних архітектів Осалду і Ястремського та інженерів Волчука і Галібея, які є члени при будові нового союзного дому.

Інформації архітектів та інженерів про будову Союзного дому

Архітект Антоніарі Осалда подав загальну інфор-

мацію про стан будови союзного дому. Як відомо, сталеві конструкції дому вже доходять до 12-го поверху. Рівночасно зі сталевими конструкціями виконуються підготовчі роботи — електричні, каналізаційні та інші, які виконують контрактор та субконтрактори. Тому, що у ґрунті, на якому будуватиметься дім, виявилася на багато більше скали, як це виказало було верчення, переведене окремою фірмою, приїзнилися роботи і тому можна сподіватися, що будова закінчиться шойно з початком 1973 р. Архітект Юліан Ястремський дав докладнішу інформацію про проблему виконання фундаментів для дому. Усунено 2,300 кубічних ярдів скали коштом 230,000 доларів. Крім цього кошту, контрактор вимагає доплати, на яку ми не погоджуємося. Фундаменти викопувала сама контракторова фірма. Спиралося на втраті часу, контракторова фірма вимагає, щоб заплатити їй також звишню ціну робітників та матеріалів. УНСоюз вимагає від контрактора детального з'ясування його підвищених кошту, чого він досі не виконав. Робота, мимом цього спору, поступає далі і можна думати, що з початком 1973 року буде закінчена. Навіть якщо б додаткові кошти будови дому дійшли, чого інж. Ястремський не допускає, до мільйона доларів, тоді кошту будови однієї квадратної стопи вносимиме 32.00 дол., що є ще багато нижче від кошту у Нью-Йорку, де цей кошту вносиме від 45 до 52.00 дол. за квадратну стопу алюміні будинку. Сподіється, що після вибудування вартість доми буде доходити до 15,000,000 дол. і що цей будинок сам себе виплатить.

На запит голови Контрольної Комісії мгра І. Геврика, чи вина тут архітектів, чи нашого контрактору про будову дому. Інж. Ястремський інформує, що помилку зробила фірма, яка вертала ґрунт. Для цілковитого збедання ґрунту виходило, що треба було звертати 100 до 150 дн на цій будівельній площі, і кошту кожного верчення вносиме би тоді 30,000 до 40,000 дол. Інж. А. Осалда інформує, що ця сама фірма робила верчення у ґрунті сусіднього банку і там її опінія виявилася точною і не було ніяких проблем. Інж. Роман Волчук, який наглядає над сталевими конструкціями будинку, дав загальний огляд цієї конструкції та поінформовав, що вона повинна бути до чотирьох тижнів закінченою. Інж. Р. Галібея, який керує роботами при влаштуваннях призначених для огрівання, охолодження і т. д. доми, поінформовав про стан цих робіт, які йдуть рівночасно зі сталевими конструкціями будинку. Заінстальовано кількакратну систему огрівання і водопостачання будинку, яка буде вповні автоматизована. Після короткої дискусії над інформаціями, поданими архітектами та інженерами, закінчено сесію о год. 4.10 по пол. відкладаючи даліші наради до четвергого, 5-го дня нарад, а саме до п'ятниці, 26-го травня 1972 р. о год. 9.30 ранку.

Вечером відбулася святкова вечери, в якій взяли участь всі учасники нарад та їхні родини, як теж деякі колишні головні урядовці УНСоюзу.

П'ятий день нарад

П'ятниця, 26-го травня 1972 р.

Дев'ять (рання) сесія.

На порядок нарад прийшли чергові точки наради, а саме:

11 і 12. Звіти і пропозиції Комісій, дискусія і їх схвалення та т. 14. Схвалення бюджету

В минулу середу вечером і в четвер до полудня Комісії відбули свої наради та схвалили свої резолюції і рекомендації. Складаючи за чергою звіти зі своїх нарад, Комісії запропонували до схвалення резолюції і рекомендації, які стали предметом нарад і ухвал на цій дев'ятій, ранній сесії.

а) Звіт Комісії для Публічних Зв'язків і Преси

Звіт з нарад склав її голова проф. І. Телок, а ред. А. Драган відчитав пропозиції, схвалені цією Комісією:

ЗВІТ КОМІСІЇ ДЛЯ ВНУТРІШНІХ ЗВ'ЯЗКІВ ТА ПРЕСИ

І. НАШ НАРІД

Головний Уряд Українського Народного Союзу в імені всіх членів цієї найстаршої і найбільшої української установи у вільному світі висловлює:

1. Свій привіт і подив для українського народу, який в найтрудніших обставинах ворожої окупації не припиняє своїх змагань до волі і незалежності та творить непереможні вартості, збагачуючи ними вселюдську скарбницю досягнень в усіх ділянках життя;

2. Свій найгостріший засуд і протест проти брутального порушення комуністсько-московським режимом в Україні найосновніших людських прав, виявленого тепер новою хвилею арештів українських інтелектуалів, та закликає всіх своїх членів в ЗСА і в Канаді, разом з усією нашою громадою та своїми співгромадянами, виявляти це наше обурення і протест масовими демонстраціями, інтерпретаціями в урядових наших країнах та всіма іншими доступними нам законними засобами

II. НАШІ КРАЇНИ

Головний Уряд Українського Народного Союзу закликає все своє членство брати найактивнішу участь у всіх ділянках життя та продовжувати свій вклад у розвиток своїх країн, з'єднаних Стейтів Америки і Канади.

1. Маючи на увазі, що за чотири роки ЗСА відзначають 200-річчя своєї революції і незалежності, Головний Уряд доручає Головному Екзекутивному Комітетові поробити всі потрібні заходи, щоб наша установка та її членство разом з усією нашою громадою вже тепер включилися в підготовку до відповідного відзначення цих великих роковин. Головний Уряд зокрема рекомендує подати про публікацію історії українського поселення в цій країні та українського владу в її ріст і розвиток, як також про публікацію історії Америки українською мовою.

2. Головний Уряд УНСоюзу, найбільшої української установи не тільки в ЗСА, але і в Канаді, вітає проєкт нової Конституції Канади, відмічуючи з гордістю, що провідну роль в його підготовці відіграв заступник головного передсідника УНСоюзу на Канаду сенатор Павло Юзик, висловлюючи йому за це свій подив і вдячність.

III. НАША ГРОМАДА

1. Головний Уряд УНСоюзу закликає всіх своїх членів у ЗСА і в Канаді продовжувати світлі традиції нашої установи та давати максимальний вклад у розвиток церковно-релігійного, суспільно-громадського, культурного, виховного, економічного та всіх інших ділянок нашого життя. Головний Уряд зокрема закликає членів УНСоюзу усіми своїми силами і засобами підтримувати наші центральні репрезентації, Український Конгресовий Комітет Америки та Комітет Українців Канади, даючи про відповідну репрезентацію УНСоюзу в цих установах та обстоюючи в них ті ідеали і принципи, що лягли в основу УНСоюзу.

2. Головний Уряд УНСоюзу зокрема доручає своїм представникам в УКА, у зв'язку з недалекою XI Конгресом, заступати необхідність покращання структури цієї установи та відомолення її проводу в найкращому інтересі її самої та всієї нашої громади і її майбутнього.

3. Головний Уряд УНСоюзу вітає збільшену активність нашої молоді та її збільшену участь у загально-громадському житті. Зокрема вітає часто ініціативну активність молоді в обороні прав українського народу та його змагання до волі і незалежності, виявлену тепер у масових акціях в обороні людських прав в Україні та в протестах проти їх порушення.

4. Вважаючи, що сьогодні, як і в майбутньому, вітальну вартість для нашого народу, наших країн та наших громад має розвиток українознавчих студій, Головний Уряд УНСоюзу, прийнявши вже в цій справі резолюції своєї Комісії для Справ Молоді, закликає все своє членство активно підтримувати ведену тепер посилену збірку кампанію для завершення Осередку Українських Студій в Гарвардському Університеті, як також підтримувати всі інші акції скеровані на встановлення і розвиток українських студій в університетах і коледжах ЗСА і Канади. Головний Уряд закликає членів УНСоюзу підтримувати активно наші наукові установи — Наукове Товариство ім. Т. Шевченка, яке в наступному році відзначить своє сторіччя, Українську Вільну Академію Наук, Український Вільний Університет, Український Католицький Університет та всі інші наукові і виховні установи. Головний Уряд закликає своє членство постійно підтримувати Українську Культурну Фундацію ім. Т. Шевченка в Канаді.

IV. НАША УСТАНОВА

1. Маючи на увазі провідну і часто рішальну роль УНСоюзу в розвитку всіх ділянок життя українських поселень в ЗСА і в Канаді в минулому і сьогодні, Головний Уряд закликає все своє членство дорожити кращими традиціями нашої установи та завжди і всюди дбати про її добре ім'я та престиж у нашій громаді. Для здійснення цього завдання Головний Уряд рекомендує Головному Екзекутивному Комітетові подбати про виконання попередніх постанов відносно окремого координатора публічних зв'язків.

2. 80-річчя „Свободи“ в наступному 1973 році та 80-річчя УНСоюзу в 1974-му році дають окрему нагоду для популяризації вартості нашої установи, її ідей та її ролі в житті і розвитку нашого народу, наших країн і нашої громади. Головний Уряд доручає Головному Екзекутивному Комітетові вже тепер поробити необхідні заходи для відзначення цих роковин відповідними публікаціями та імпрезами.

3. Головний Уряд доручає Головному Екзекутивному Комітетові продовжувати заходи для здійснення постанов попереднього річного засідання Головного Уряду, запропонованих Комісією для Публічних Зв'язків і Преси.

Іван Телок — голова, Володимир Созан — секретар, сен. Павло Юзик, Богдан Гнатюк, Іван Скальчук, Михайло Данилюк, Анна Чопик і Ангін Драган — члени.

ЗВІТ КОМІСІЇ ДЛЯ ЖІНОЧИХ СПРАВ

За Комісією звітує її голова п-і Марія Душник, яка пропонує схвалити таке:

Рекомендації:

1. Для оживлення духа братерства в Українському Народному Союзі більші Відділи й Окружні Комітети УНСоюзу повинні вибирати жінок на голів суспільної опіки, завдання яких, як також членів їхніх комітетів, було б відвідувати хворих, старших, потребуєних і самотніх осіб і допомагати їм або ж старатися про опіку для них. Прізвища таких осіб можна одержати в багатьох випадках від парафіяльних священників.

2. Для активнішого сприяння оживленню духа братерства в УНСоюзі влаштувати відповідні програми чи зустрічі у Відділах і в Окружних Комітетах.

3. Відділи або Окружні Комітети УНС мають ставати спонсорами святого Миколая, Ялинки, Свяченого, писання писанок, градацій чи інших спеціальних імпрез для членів.

4. Більше секретарів й організаторів жінок — повинні брати участь в українсько-американському громадському житті для посилення зв'язків, які допомогли б їм у приєднуванні членів й у встановлюванні добрих публічних зв'язків УНСоюзу.

5. У зібраних Відділах і Окружних Комітетах повинно брати активну участь більше жінок членів УНСоюзу.

Резолюції:

6. Відділи, Окружні Комітети й окремі члени повинні активно співпрацювати з Жіночою Комісією УНСоюзу у збірці фондів на побудування пам'ятника Лесі Українки на Союзівці.

7. Для заохочення секретарок Відділів УНС й інших членів жінок, щоб вони брали участь і змагалися в кампаніях за здобуття нових членів, встановити три нагороди, які були б призначували кожного року Жіночою Комісією УНСоюзу.

8. На українських жіночих конвенціях, спеціальних імпрезах або програмах повинні репрезентувати УНСоюз його урядовці — жінки.

9. Визначити для диспанції Жіночого Комітету УНС відповідний бюджет, щоб вона могла здійснювати свої завдання.

Марія Душник — голова, Марія Демидчук-Чухман — секретар, Уліна М. Дятч, Анна Гарас, Анна Чопик — члени.

ЗВІТ КОМІСІЇ ДЛЯ СПРАВ МОЛОДІ

За Комісією звітує голова, д-р В. Футей. Комісія пропонує схвалити наступні пропозиції:

Резолюції:

Призначити Стипендійний Фонд УНСоюзу у висоті

2 стипендії по \$ 1,000	\$ 2,000
3 стипендії по \$ 500	\$ 1,500
5 стипендій по \$ 300	\$ 1,500
5 стипендій по \$ 200	\$ 1,000
40 стипендій по \$ 100	\$ 4,000
55 стипендій разом на заг. суму	\$10,000

Стипендії розподіляє Стипендійна Комісія, зложена з членів Екзекутиви, представників Головної Ради УНСоюзу і голови Комісії для Справ Молоді.

Докінчити започаткований експеримент в Окрузі Клівленд із zatrudненням в часі літніх вакансій студента - студентки для збирання статистичних даних про українську молодь.

Прийняти до видавання молодечого журналу-квартальника в українській та англійській мовах.

Стверджуючи вагу Центру Українських Студій на Гарвардському Університеті, Комісія пропонує редакції „Свободи“ дати висношення про контракт і зобов'язання договору між Гарвардом і Фондом Катедри Українознавства при Гарварді.

Про вислід та поладження вищезгаданих проєктів Екзекутива повинна інформувати Комісію Молоді.

Рекомендації:

Рекомендуємо Головному Уряду УНС ввійти в контакт з провадими діючих молодечих організацій та позначитися з їхніми потребами за ціллю їх допомогти.

Рекомендуємо не обмежувати висоти забезпечення молодих осіб у військовому віці.

Розглянути можливість уділювання безпроцентової позички для студентів вищих шкіл, які є членами УНСоюзу.

Рекомендуємо уділити \$2,000 безпроцентової позички на 5 років на будову світлиці та спортової площі на оселі СУМА в Елленвіл, Н. Й.

Богдан Футей — голова, Анатолій Дорошенко — секретар, Іван Геврик, Василь Ділок, Степан Гавриш, Тарас Шмагала, Анна Гарас, Мiron Куропас, Мисролас Кальба — члени.

Розвинулася дискусія в якій забрали голос мгр. І. Геврик, проф. Б. Гнатюк, д-р Я. Падок, А. Драган, В. Ділок, П. Лисогір, д-р В. Футей, Т. Шмагала, В. Сохан, С. Репета, Анна Гарас, М. Кальба, д-р І. Скальчук, І. Викин і І. Іванчук. Дискусія торкалася справи підвищення Стипендійного Фонду з \$2,000 до \$10,000, видавання молодечого двоминого квартальника, скасування обмежень у висоті забезпечення молодих осіб у військовому віці та уділення безпроцентової позички на будову світлиці та спортової площі на оселі СУМА в Елленвіл. Схвалено повні резолюції і рекомендації.

ЗВІТ КОМІСІЇ ДЛЯ СПРАВ СПОРТУ

1. Резолюція: Щоб кінець тижня Дня Полягних призначити як постійну дату для майбутніх щорічних круглих турнірів УНСоюзу, себто, щоб у наступному році такий турнір відбувся 25-26 травня 1973 р.

2. Рекомендація: Щоб дату річних зборів УНСоюзу пересунути в травні на один тиждень назад від теперішньої дати, наприклад, у 1973 році на 14-18 травня, щоб уможливити більший кількості головних урядовців УНСоюзу взяти участь у тій важливій спортивній події, у річному круглому турнірі.

3. Резолюція: Щоб місце кругломого турніру у 1973 році визначити на турнірі 1972-го року, маючи на увазі прийняти, щоб призначувати щораз інші місцевості між Сходом і Заходом, і визначити Акрон в Огайо, як посереднє місце. Тому, що у 1972 році турнір відбувався в Детройті, Мічигіні, то у 1973-му році він повинен відбутися в Акроні, або Клівленді, Огайо, або даліше на схід.

4. Резолюція: У чоловічих змаганнях за чемпіонат у круглому турнірі нагороду назвати „Пропам'ятною нагородою Петра Пуццла“, для відзначення померлого головного касира УНСоюзу за його безкорисні видатні заслуги для активності УНСоюзу в ділянці спорту.

5. Резолюція: Щоб закупити найменше 200 спортивних блоз для вжитку чоловічих і жіночих кругломуників або виконавців інших спортивних, з виписаною назвою та емблемою УНСоюзу.

6. Резолюція: Звернутися до всіх Відділів та Окружних Комітетів, щоб вони активно співпрацювали із Спортовою Комісією УНСоюзу у ділі сприяння і організування спортивних імпрез в їхніх громадах, зокрема цільно, щоб наша молодь включалася до активного членства УНСоюзу.

7. Резолюція: Щоб УНСоюз в більшій мірі розгортавав спортивні імпрези УНСоюзу, при чому, щоб важливі спортивні новини появлялися в світлинах на 1 сторінці англомовного Тижневика, бо треба визнати спорт, як один із життєво важливих чинників у рості УНСоюзу.

8. Резолюція: Схвалити такий бюджет Спортової Комісії УНСоюзу: \$ 3,000 для круглих, \$ 200 для гольфу, \$1,000 для футболу, \$500 для тенісу й плавання, \$250, для коніківки, для пінг-понгу, \$500 для відбивання, \$100 для Асоціації українських спортивних Клубів у Північній Америці Схід, \$200 для „Левів“, Спортивний Клуб у Чикаго і \$1,000 для спортивних блоз. Разом \$7,000.

Андрій Джула — голова, Іван Іванчук — заступник, Марія Душник — секретар, Євген Репета, Дмитро Попадиченко, Володимир Запаранюк, Володимир Ділок — члени.

М. Кальба підкреслює, що допомога в спортивних справах в першу чергу повинна обніматися видатною допомогою тим союзним Відділам, які існують при українських Спортивних Клубах. Всі пропозиції схвалено одностайно.

(Продовження буде)

Населення Землі збільшилося за рік на 74 мільйони

Нью-Йорк. Демографічна Комісія Об'єднаних Націй продовжує вести статистичні обрахунки, які показують, що населення планети Землі нестримно збільшується, особливо в Азії та в частково в Африці. За один рік кількість людей на земній кулі збільшилася на 74 мільйони, а всіх людей на планеті до середини 1971 року було 3 мільярди 706 мільйонів осіб. У 2006-му році, коли й далі пріріст становитиме тільки 2 відсотки, населення стане вдвічі більше, понад 7 мільярдів душ. Найбільше людей живе в Китаї — 787 мільйонів осіб, в Індії 550 млн., в СРСР майже 245 млн., в Індонезії 125 млн. і т. д. Кожна друга людина на всій планеті живе в Азії, населення якої вже тепер перевищило 2 мільярди осіб. У Європі живуть 466 мільйонів душ, понад 350 млн. у Африці, 327 млн. душ у Північній Америці, 195 млн. у Південній Америці. Жінки живуть довше від чоловіків у всіх країнах світу, за виключенням Індії, Південної Нігерії, Камбоджі, Нордону і Північної Америки. Середня довжина життя жінок світу вже 76 років.

ВИСТАВКА П'ЯТИ

У Літературно-Мистецькому Клубі відкривається 4-го березня виставка п'яти мистців: Ярослава Геруляка, Аркадія Оленського-Петришина, Христини Оленської, Якова Гуцалюка та Любослава Гуцалюка. Як говорять самі мистці — це повинна бути виставка визначального (в сенсі визначення рівня укрїнських мистецьких прямиць, в нійорський метрополі) і підсумкового характеру.

Характеристика й оцінка виставки належать до після-виставкового періоду. Тепер я гляну крізь перспективу своєї пам'яті й постараюся дати спрощену схему своїх особистих взаємин з творчістю згаданих мистців. Поставлюся до них з відношеннями їх до загальних прямиць західного мистецтва; іншими словами, спробую визначити, наскільки вони сучасні (не авангардні чи модерністичні — це вже символи пережитого, минулого). Бо в останньому десятилітті почався зворот людини (особливо молоді) до чисто людських цінностей (безпосередності, широти, чуттєвості, любові) в персональних взаєминах та до гуманістичних спрямувань в суспільно-політичній площині (гніп, студентські рухи, активізм миру тощо). Поскілки всіє справжнє мистецтво є перелісником або виразником людини (в першу чергу людини-мистця) в певній добі, то ясно, що „модерністичні“ напрямки, які часто дистансувалися від людини (як от останній „конкретизм“), мусіли відійти, щоб сучасне мистецтво формувало, мінало й виражувало сучасну людину. В поезії, античній якій дуже чутливо настроєні враз до вібрацій людини, зворот почався ще вкінці 50-х і з початком шістдесяті років у деяких поетів так званої „Віт“ генерації. Уже тоді вони зробили зворот до особисті-інтимних та суспільних мотивів (Гінзберг, Корсо, Орловський), що йшло в парі з уживанням „на-туральніших“, простіших, доступніших форм. Маларство, яке живе більше у площині форм, швидко тепер починає відчувати й вживати у цей процес. Якими формами маларство буде виражувати духові тенденції сучасної людини — тяжко сказати (перші показники вказують на реалістичніші, на всякий випадок конкретніші розв'язки). Але вже сьогодні ясно, що маларство в останніх двох роках усвідомлює потребу виявляти стан сучасної людини й ітне воно в цьому загальному напрямі.

Маючи це все на увазі, перейду до розмови про згадуваних маларів.

Із АРКАДІЄЮ ОЛЕНСЬКОЮ-ПЕТРИШИНОМ я познайомився ще на групових студентських виставках 1956-57 рр. Її ранні праці визначалися ніжкою пастелью колорів (домінувала жовта барва) та делікатністю форм. Ці ранні речі вказували на оригінальний, але камерний талант. Виглядало, що маларка стоїть осторонь дійсності і дуже уважно творить свою дійсність, що дає їй особисте задоволення (як може давати і праця над сукнею чи біжутерією). Тому її ранні картини (деякі дуже добрі) робили враження модельованості і „відсутності“. Видно таке відношення до дійсності внутрішньо не дозволяло маларку, бо виведено вона перейшла до нового періоду творчості, який назву умовно „переабстрактним“. Картини цього періоду виявляли конкретну дійсність (вулиці, автомашини і т. д.) формами абстрактного експресіонізму. Вже само таке подання було свіже й оригінальне. Що було теж новим — це подання характерної Оленської-Петришини пастельовості і ніжності колорів з експресивною динамікою форм. Після цього наступив чисто абстрактний період. За ліши і лася давня колористика, і основний композиційний фактор прийшла лінійність і експресивний динамізм. Маларка створила у цьому періоді ряд добрих картин (головним фактором тут поданням ряд двох античних елементів: ніжності колорів і

динаміки форм), — але все таке це треба розглядати як шукання, як пробу матеріалу; бо Аркадія Оленська-Петришини, як знавця історії мистецтва, знала, що абстрактнізм мав уже своє життя, кульмінаційну точку і відхід, — тож не могла вона приймати цю свою фазу як ціль чи розв'язку. І справді, після цього періоду прийшов дуже різкий і категоричний поворот до своїх початків, але надалі чіткіше творчої площині. Маларка повернулася до конкретності. Її картини мають ту ж першину статисти-чності, ту ж познатиість, ту ж відчуженість, ту ж ніби персональну неангажованість, — але все це стає центральною ознакою стилю, і тут основна різниця. Іншими словами, маларка повернулася назад до себе, але здалося ширшою майстерністю і глибшою інтроекцією. Новими елементами є людська фігура, „твердіна“ колористика і широкі площини. Постаті в картинах Оленської-Петришини статичні, беземоційні, неангажовані, — це дійсно люди з масками замість облич; вони виражають стан відчуження сучасної людини від сутності життя. І тут уже видно, як маларка використовує те, що було її характерне від самого початку, як ознаку стилю і як певне філософське твердження. В останніх її картинах замість однієї цікавої й, на мою думку, важливої для дальшого розвитку маларки властивості: це близьке, емоційне і в мистецькій конкретизації автентичне відношення до природи, чи радше до рослинистості (концепція „хочання“ голів у траві була, думаю, тільки спроба якогось пояснити чужий елемент у фазі „відчуження“, а йдеться тут дійсно про дію нового елемента рослинистості, який наглядно перемагає, „активіс“ ситі людських масок).

Якщо йдеться про відношення до сучасних прямиць у мистецтві, то вже самим поворотом до конкретності й фігуриальності (в підкреслено індивідуальному трактуванні) Оленська-Петришини поставила себе між берегами річича цих прямиць. Її кожен елемента „відчуженості“ відносна тільки до людини вищих сезівних клас (яка осягнула високу матеріальність і втратила духову сутність) — це радше залишки експресіонізму. Далеко ширше прояснювати могла б становити творчість, базована на рослинистості та відношенні людини до неї, яка наглядно просувається в творчості Оленської-Петришини (якщо ж в гармонії з прямицями сучасної людини).

ХРИСТИНА ОЛЕНСЬКА теж виставляла на групових студентських виставках, ще дуже молодою, здається, 14-літньою дівчиною. Вже тоді вражала серйозність її відношення до маларства і зрілість у виконанні картин. Але дуже скоро Христини Оленської „випала“ з мистецького життя. І тільки врядогоди доводилося зустрічати проєкти театральних куртин, біжутерію чи дивні канделабри у її виконанні. Все це було добре, але були це вияви позамистецькі. Шойно кількамадцять років тому я вперше зустрівся з її скульптурою, яка зробила мене дуже сильне враження. Були це постаті старих людей або дітей, виставлені з рап'єр-масше, часто розмальовані, часом убрані в якісь старі куєні матерії чи в біжутерію. Всі вони злеформовані й чинили пригноблююче враження розкладу. Отже „твердження“ було дуже сильне, експресивно-крикуче. І мистецьке перевтілення того „твердження“ було в такій же мірі сильне.

В певному вужковому сенсі можна сприймати скульптуру Христини Оленської як соціальну критику. — цією стороною вона прилягала б до якоїсь мрії до сучасних творчих рухів. В дійсності ж вона робить критику людини, показує її розкладальну природу і приреченість, — а все це з атрибутів доби екзистенціалізму й іде всупереч сучасним людям тенден-

ціям. Хоч авраді кожне помистецькі перевтілення твердження про стан людини повинно бути завжди актуальним.

СЛАВА ГЕРУЛЯК починала маларством. Її безпрерітні картини були часом одні з найкращих в українському мистецтві, а своїм розмахом найбільше переконали. З ходою часу, чи то внаслідок обставин, чи з внутрішніх переконань, переключилися вона на графіку, а так на кераміку. І саме в цих двох останніх жанрах виявила себе найповніше. Її графіка, з рослинними мотивами, часто в кількох кольорах, часом роблена на мокрому папері, щоб осягнути розпливчастий ефект, — дуже добра. В кераміці Слава Геруляк базувалася на старокраїнських народних, мітологічних і казкових перших, перетворюючи їх на власний, різко індивідуальний лад. Сама техніка кераміки ставить конкретні обмеження, якщо йдеться про можливість форм. Народомітологічні джерела теж мають свої обмеження і дозволяють тільки на один творчий круг. Мені здається, що Слава Геруляк такий круг зобов'язана і в процесі осягнула ряд високоартистичних творів. І було зовсім логічне те, що в останніх творах вона перейшла на рослинні мотиви, які її завжди захоплювали і які вона досі перетворювала тільки в графіці. Своєю останньою рослинною керамікою здала керамістиці по-боді-рівській „китиці зла“. Вражає бо вона дивовижністю форм, оголеністю, сухістю і якоюсь ніби загрозливістю. Отже Слава Геруляк теж повернулася назад до себе, тобто до мотивів, які її весь час турбували.

Сьогоднішній рух в маларстві, музиці, літературі й театрі має ще одну непередбачену властивість: зворот до народності. Народні пісні, строї, танці, кераміка — не тільки стають джерелом для творчого черпання, а прямо способом життя. Тож Ярослава Геруляк стоїть прямо в центрі цього підпірця. Щоб бути повним ан-разником цієї настанови в новій рослинній фазі, її мотиви мусіли б перетворитися у китицю добра, і головне надолженості повинно бути на більше „орослинення“. Але це справа внутрішньої сутності мистця, і ніщо не повинно йти проти цієї сутності.

ЛЮБОСЛАВ ГУЦАЛЮК виявляється основно як малар архітектурних споруд (людська фігура і натюрморт далеко поступалися місцем). Почав Гуцалюк свої 1954-55 рр. т. зв. абстрактні періодом. Але абстрактність була впливала тільки з загальною композиційні картини, бо при ближчому знайомстві з картиною, виявлялося, що вона скомпонована з частин мотів, незакінчених арок, кусків гілок, частин цновів, кистей квітів, телеграфних стовпів і геометричних споруд. Всі ці фрагменти предметів і красивди були скоплені у виконанні й отвори, даючи таким сподобом цікаве клітинне зображення дійсності і створюючи ілюзію багатогранності. Векори (1956-57 рр.) наступив дуже своєрідний період кубізму: замість гранчастих багатогранно перетворюваних сутностей об'єкти красивди, Гуцалюк розкладає окремі об'єкти чи пейзажі на двох і трьох площинах, або в трьохмірній просторовій перспективі, сполучуючи їх різкими лініями і витворюючи так враження кубістичності. В інших, далеко оригінальніших розв'язках, він прямо перетворює об'єкти, доми, дерева, вулиці, — вони, як кукли, заховають одне за одне, перетинають себе, модифікують себе і створюють ефект багатомірності і різногранності. Черговим і найбільше завершеним періодом в Гуцалюковій спадщині був т. зв. сирійський (1958-59). Картини цього часу мальовані однією, ясністю, барвою, з цілою гаммою відтінків цієї барви. Характерним у цих картинах є готично-вертикальна композиція, повна гармонія елементів та вірність виведення. Картини цього періоду

стоять поряд з найкращими досягненнями українського маларства останніх десятиліть.

Після сирійського періоду маларство Гуцалюка балансувало між бароковими й імпресіоністичними елементами. І хоч певна гуцалюківська ідентичність була завжди присутня, то в загальному цей період треба вважати спадом. Шойно останнім часом Гуцалюк, як й інші його колеги, зробив поворот назад, до своїх готично-вертикальних перших композицій. Знову він почав наголошувати технічну віртуозність, колористика його звузилася і стала драматичною (домінують чорний, червоний, золотий і срібний кольори). Нероз доводилося чути твердження, що Гуцалюковий найкраще виходить ті розв'язки, де присутні тільки чиста форма і віртуозність виведення, тобто абстрактні розв'язки. Але шлях абстрактності безперспективний. Гуцалюк мусить знайти нове творче відношення до конкретності (можливо, віднайдучи від давньої тематичності архітектурних споруд; можливо, переключаючись на площинність і обмежуючи багатство форм). І після такокого переорієнтування він певно опиниться в центрі сучасних мистецьких прямиць, бо природна йому людиність, тепло і соняшність гармонізує з духом часу.

За ЯКОВИМ ГНІЗДОВСЬКИМ — найдовший творчий шлях і він вже має своє місце в мистецтві Заходу. Крізь пам'ять просуваються його ранні, ще таборні, картини, де позитна тонка психологічна інтроекція і гумор, чи радше інтелектуалізована сатира. Але від такого характеру творчості Гніздовський відійшов зовсім, і тільки далеко пізніше його тонкий гумор виявляється часом у графіці (напр. барани). Після того, виглядає, відбувся період сумнівів і шукань, аж шойно в другій половині чи краще наприкінці 50-х рр. він дефінітивно вишлов на поверхню мистецького життя олімпічних картини т. зв. паризького періоду і головною графікою, тогочасні олії Гніздовського визначалися прецизністю виконання, деталізацією, скрупулозністю колорів і унікальними композиціями. Вони виражали стан духової чи психічної порожнечі: наприклад його паризький бульвар робив сильніше враження пустоти, чим картини голів пішаних пустель. Ці картини являються найбільшим досягненням Гніздовського в олії, і дуже жаль, що він від цього скоро відійшов. Маларська критика приписувала свого часу Гніздовському наслідування Я. Бюффе, і цей фактор міг знеохотити мистця. Але такі твердження критики були завшишди, як видно сьогодні з перспективи. Во творча співзвучність мистців однієї доби (згадаймо Пікассо і Брака) не є наслідковим, а нормальним закономірним співзвучністю (і то у випадку Гніздовського і Бюффе тільки зверхньою). У пізніших роках мистецтво наголошувало більше графіку і досягнув у цьому жанрі найбільших успіхів. Його ліній і його композиції такі строгі й індивідуальні, такі своєрідні, що графіку Гніздовського з ніким іншим зрівняти не можна. Про це у мистецтві являється ідейно, — про досягнення різко індивідуального стилю. Графічні праці Гніздовського мають всі зовнішні ознаки предметності чи реалістичності, але ця реалістичність умовна, зведена часто до абсолютного мінімуму до символів чи емблем. І в цьому саме її суть: об'єкти оголюються і рівночасно синтезуються, аж залишають „реальні“ ознаки трансцендують себе і стають знаком чи символом, що діє на вищій інтелектуальній площині.

Якщо йдеться про відношення Якова Гніздовського до мистецьких рухів останніх десятиліть, то було воно дуже нормальне: Гніздовський на них не зважав, а був увесь час Гніздовський, тобто собою. І нічого дивного, що був він в той же час завжди по-своєму сучасний, бо

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ“

На цьому місці друкуємо імена тих ВІП. Громадян, що піддали свою добровільну доплату до передрітків та свою енергію на фонд „Свободи“ та її видання: англомовного „Українського Тисячеліття“ і дитячого журналу „Веселля“, і потверджують з подякою висоту одержаної суми.

ЛИСТА, Ч. 3.

К. Водяничук, Асторія	\$ 10.00	С. Кирилів, Веліт	2.00
Д-р М. М. Небелюк, Саскатун	10.00	К. Кирич, Нью Йорк	2.00
Школа Грушевського, Торонто	10.00	І. Козак, Ветерсфілд	2.00
М. Гусар, Нью Йорк	9.00	І. Козак, Ветерсфілд	2.00
І. Саварин, Чикаго	9.00	Г. Кривошея, Ст. Луїс	2.00
Р. Слободян, Елізабет	9.00	А. Кривенко, Мейс Лендінг	2.00
І. Мельник, Воррен	7.00	Д. Кулинич, Сагертіо	2.00
А. Михайлова, Едісон	7.00	М. Лечак, Форд Сіті	2.00
Д-р М. Семчишин, Ньюарк	7.00	Н. Мартинюк, Філадельфія	2.00
І. Дікувач, Монреаль	5.00	С. Мартинюк, Валінгтон	2.00
Е. Репета, Детройт	5.00	З. Мисловська, Вері	2.00
С. Шапук, Детройт	5.00	Х. і М. Мельник, Нью Гейвен	2.00
І. Юрчишук, Чикаго	5.00	Т. Мороз, Ланіш	2.00
О. Яхно, Монг Айлленд Сіті	5.00	С. Мрялод, Ньюарк	2.00
М. Кропач, Вайтстоун	4.00	Л. Музика, Ірвінгтон	2.00
М. Савула, Тремонт	4.00	С. Нечипорук, Чикаго	2.00
Д-р Т. Чув, Рокі Гілл	4.00	Н. Ніколаєвич, Чикаго	2.00
Г. Піддубська, Лівінгстон	3.20	Д. Олексюк, Вріджпорт	2.00
Н. Вардман, Елкінс Парк	3.00	Н. Паленський, Ірвінгтон	2.00
С. Вобилік, Клівтон	3.00	А. Пела, Даннемора	2.00
В. Воганський, Ньюарк	3.00	Е. Пилипчук, Скарборо	2.00
М. Вербицький, Лівінгстон	3.00	А. Редіновський, Нью Йорк	2.00
Т. Гелемей, Перт Амбой	3.00	М. Селешко, Торонто	2.00
А. Качан, Балтимор	3.00	О. Селешко, Веліт	2.00
С. Климович, Едімонтон	3.00	Т. Тішчин, Перт Амбой	2.00
Д-р Я. Король, Лінкольна	3.00	І. Фігурнич, Скарсдейл	2.00
С. Масюк, Філадельфія	3.00	Т. Філі, Детройт	2.00
М. Осадчак, Нью Йорк	3.00	М. Форостина, Олд Вестбурі	2.00
Р. Рак, Вассар	3.00	Н. Харія, Чикаго	2.00
П. Романішин, Елмайра Гейтс	3.00	І. Цуркан, Чикаго	2.00
С. Самійленко, Монг Клейр	3.00	С. Шилевич, Елктарт	2.00
І. Стусик, Бруклін	3.00	С. Шилевич, Трамонт	2.00
І. Тромба, Вріджпорт	3.00	В. Шмукля, Гілсайд	2.00
І. Варанський, Ньюарк	2.50	М. Врикош, Монреаль	1.20
Р. Діанський, Нью Йорк	2.00	А. Варанчик, Воррен	1.00
П. Водяничук, Філадельфія	2.00	О. Вукотич, Вайлі	1.00
Г. Венке, Мейлсайд	2.00	О. Горбанюк, Вест Айлленд	1.00
Н. Випишецький, Елмгуст	2.00	М. Євасиш, Нью Брітєйн	1.00
В. Волошин, Вест Айлленд	2.00	С. Касперський, Лос Анджелес	1.00
О. Горин, Ст. Пітерсбург Біг	2.00	М. Когут, Чикаго	1.00
Ю. Гриняк, Амстердам	2.00	М. Кошаневич, Чикаго	1.00
А. Гусар, Рочестер	2.00	Ф. Медик, Геленд	1.00
С. Гудоватий, Рочестер	2.00	М. Микша, Картерет	1.00
М. Гудоватий, Рочестер	2.00	Ю. Мірчук, Алгебра	1.00
С. Димонік, Рочестер	2.00	І. Новак, Мамі	1.00
І. Дошак, Філадельфія	2.00	М. Прихонько, Філадельфія	1.00
В. Задерей, Форд Бейн	2.00	А. Саламха, Кренфорд	1.00
А. Кашпан, Філадельфія	2.00	Я. Сидір, Клівленд	1.00
О. Касюк, Ст. Катрініс	2.00	Ф. Ф. Стубан, Сеймур	1.00
П. Качмар, Трой	2.00	Д. Черніченко, Петерсон	1.00

ЛИСТА, Ч. 4.

С. Галушка, Полсборо	\$ 10.00	М. Кіндрачук, Ірвінгтон	2.00
І. Кішиш, Бруклін	10.00	П. Климович, Елмайра	2.00
І. Осадківський, Монреаль	10.00	О. Кішчак, Ньюарк	2.00
О. О. Редемптористи, Ньюарк	10.00	В. Коротал, Ансонія	2.00
Архієпископ Марко Луїджі, Картерет	7.00	А. Костевич, Мінеаполіс	2.00
А. Демешік, Савітфілд	7.00	М. Кошарник, Бруклін	2.00
М. Віл, Філадельфія	7.00	Н. Крук, Форд Лаудердейл	2.00
А. Соколовська, Маттаван	7.00	Г. Кук, Лонг Айлленд Сіті	2.00
Р. Діобік, Чикаго	6.00	М. Лепак, Найфелс	2.00
В. Маделько, Фістервіл	5.20	Ф. Липицький, Детройт	2.00
М. Головачук, Джерзі Сіті	5.00	О. Ліпшицький, Чикаго	2.00
С. Пипка, Вільмінгтон	5.00	Д. Ломп, Дошкрі	2.00
М. Мірошничук, Перт Амбой	5.00	С. П. Пітерсбург Біг	2.00
М. Дзядік, Джерзі Сіті	4.85	Ю. Манастирський, Детройт	2.00
А. Житинський, Парксвіл	4.00	Д. Німлович, Чикаго	2.00
Г. Косовський, Вільмінгтон	4.00	В. Палула, Вайсбург	2.00
Н. Федюк, Маттаван	4.00	Д. Птиця, Трамонт	2.00
І. Холева, Гемтрем	4.00	О. М. Рєзіє, Парма	2.00
В. О. Демчук, Вінтер Парк	3.00	В. Рєзіє, Юніон	2.00
А. Кошарник, Рінгтон	3.00	В. Рєзіє, Гартфорд	2.00
І. Кульчицький, Іст Брансвик	3.00	Т. Росолік, Парма	2.00
М. Лавар, Конкуертаві	3.00	М. Садовський, Ст. Луїс	2.00
С. Матичин, Детройт	3.00	М. Сарабін, Дошкрі	2.00
А. М. Сосак, Лейтм	3.00	Т. Сениця, Водфолд	2.00
Д-р Г. І. Шалаута, Гранд Палс	3.00	І. Сенковський, Джерзі Сіті	2.00
А. А. Богданович, Мамі	3.00	Р. Сіділік, Окаля Кузма Сіка	2.00
А. Бардашівський, Чикаго	2.00	Г. Гарфілд Гейтс	2.00
С. Бойків, Ірвінгтон	2.00	І. Скоробак, Олі	2.00
О. Вретах, Ірвінгтон	2.00	І. Собенко, Нью Йорк	2.00
М. Вукач, Філадельфія	2.00	В. Сушко, Трой	2.00
Ю. Воячак, Водфолд	2.00	А. Терешенко, Річвуд	2.00
І. Волошин, Скрентон	2.00	Г. Треншівський, Брейквілл	2.00
І. Гудоватий, Флінт	2.00	А. Фелун, Елізабет	2.00
М. Головачук, Картерет	2.00	І. Цибульський, Селр	2.00
М. Гриняк, Чикаго	2.00	І. Шалаута, Алгебра	2.00
П. Гриняк, Водфолд	2.00	С. М. Шерер, Бруклін	2.00
М. Добаш, Ньюарк	2.00	Т. Шмукля, Асторія	2.00
І. Довган, Вайлі	2.00	П. Ярема, Нью Кестл	2.00
С. Дзєр, Монтен Вью	2.00	Р. Геник-Береовський, Торонто	1.00
С. Дуляка, Детройт	2.00	М. Верко, Перт Амбой	1.00
М. Дуткавич, Аллен Парк	2.00	П. Валішин, Омага	1.00
І. Еванюк, Балтимор	2.00	І. Данилович, Нью Гейвен	1.00
М. Зарипка, Воррен	2.00	П. П. Кетанік, Бруклін	1.00
М. Зарипчук, Гарден Сіті	2.00	П. Костик, Джерзі Сіті	1.00
С. Заліш, Гінгінгтон	2.00	С. Кошуба, Данвер	1.00
Р. Кішчак, Монг Вернон	2.00	М. Микитинський, Рочестер	1.00
С. Керілюк-Австін, Веліт	2.00	І. Рєзіант, Бруклін	1.00
М. Ківацька, Нью Йорк	2.00	С. Рєзіант, Сілвервуд	1.00
		І. Рудакевич, Чикаго	1.00
		Р. Сажно, Річмонд	1.00

Ще один совєтський „орден“

На наказ генерал-майора О. Березового, керівника воєнізованої „грі“ на території більшості так зв. республік СРСР, поставлено створити й видавати новий знак під назвою „Орденко“, у формі копіяної більшовицької шапки будівельника, з червоною зіркою, серпом і молотом та ів. московською — більшовицькими атрибутами. Воєнізовані наванчання учнів та молоді проводяться на території РСФСР, Української ССР, Білоруської ССР та в Хабаровському краю на совєтському Далекому Сході. Наказано організувати, писати „Молодь України“ з 14 лютого, „спортивні змагання, ліджні походи, марші-кідки, складання нормативів ГТО“ і т. д. „ГТО“ — готов до праці й оборони, значок, що його видають спортсменам. Тепер видаватимуть ще один, „Орденко“, вимова в російській мові „Арльонак“. Нагороджувати будуть „обласні, крайові й республіканські штаби, значки вручаються в урочистій обстановці“.

Богдан Бойчук

ВІДИШЛИ ВІД НАС

МИКОЛА ТИШИЦЬКИЙ, член УНЮ Вхд. 276 В-на св. о. Миколая в Водфолд, Па. номер 26 вересня 1972 р. на 68 р. ж. Став членом УНЮ в 1968 р. Поліція у Сент-Луїс, 2 сина: Іван і Давид. Похорон відбувся 1-го жовтня 1972, на цвинтарі в Moultrie Chapel, Moultrie, Ohio. Вітня Ному Пам'яті! Ст. Іванчик, секретар.

ВАСИЛЬ ПЕРІТ, член УНЮ Вхд. 6 В-на св. о. Миколая в Асторії, Н. Й., номер 28 вересня 1972 р. на 70 р. ж. Нар. в с. Славна, Україна і став членом УНЮ в 1981 р. Поліція у Сент-Луїс, 4 сина: Іван, Ігор, Ілля та Ілля. Похорон відбувся 25 вересня 1972 р. на цвинтарі Св. Духа в Гемтсбург, Н. Й. Вітня Ному Пам'яті! М. Кошачук, секретар.

ПАМ'ЯТАЙМО ПРО ПЕРЕСЛІДУВАНИХ В УКРАЇНІ! ВКЛЮЧАЙМОСЯ В АКЦІЇ ЇХ ОБОРОНИ!

УКРАЇНСЬКЕ ЛІКАРСЬКЕ Т-ВО ПІД НАЗВОЮ АМЕРИКИ ВІДІЛІ МЕТРОПОЛІ НЬО ЙОРКУ

понеділок, що
в суботу, 10 березня 1973 року
о год. 7-й веч. в приватних
УКРАЇНСЬКОГО ІНСТИТУТУ АМЕРИКИ
2 East 79th Street, New York, N.Y.
— відбудеться —

ШИРШІ СХОДИНИ ЧЛЕНІВ МЕТРОПОЛІТАЛЬНОГО ВІДІЛУ УЛІНА

НА ПОРЯДКУ ДНЯ:
ВИБІР ДЕЛЕГАТІВ
НА З'їзд ДЕЛЕГАТІВ НА СОЮЗІВЦІ
в дні 26 і 28-го травня 1973 року
і інші важливі справи.

Після сходин доповідатиме
Мігр А. ДРАЖНОВСЬКИЙ на тему „РОЗМІ-
ЩЕННЯ ГРУП КРОВІ В УКРАЇНСЬКИХ ЕТ-
НОГРАФІЧНИХ ГРАНИЦЯХ“.

ЧЛЕНИ ВЕЧІР В ЗАРЯДІ СЕКЦІЇ ДРУЖИН ЛІКА-
РІВ, а ПРИСУТНІСТЬ ВСІХ ЧЛЕНІВ ОВОВ'ЯЗОВА.
Д-р Маріяна Мігунська Д-р Микола Воєв
Голова Секретар

ПЛАСТИРІЯТ В КЕРТОНСОНІ, Н. Й.

зі співпрацею Т. А. СТАРУК

— влаштовують —

ДИТЯЧУ ЗАБАВУ „ВИШИВАНІ МРІЇ“

Дня: 11-го березня 1973 року
Голи? 1-ша година по полудні
Де? На великій залі Союзівки

Проміняйте, вишивайте, збирайте
І ЗАГОЩАЙТЕ в вишиваних

шалочках, сорочках,
блузочках, суконках,
крайках, спідничках,
краватках, хусточках

„АХ-АХ АХ
ВСІ ПРИХОДЯТЬ В ВИШИВКАХ“

Відділи ОЖ ОЧСУ та ООЧСУ

в ЙОНКЕРСІ, Н. Й.

— влаштовують —

ЗАПУСК ЗАБАВУ

в дні 3-го березня 1973 року
у великій залі

Українського Народного Дому
при 301 Палейсд Аве., Йонкерс, Н. Й.

Грас оркестра „МРІЯ“
Початок год. 8:30 веч.

„СОЮЗІВКА на ВАКАЦІЯХ“!

З ОГЛЯДУ

на вакації працівників „Союзівки“

СОЮЗІВКА буде ЗАКРИТА

НА МІСЯЦ БЕРЕЗЕНЬ 1973 РОКУ

ТОВАРИСТВО ЗА ПАТРІАРХАЛЬНИЙ УСТРІЙ УКРАЇНСЬКОЇ КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ — ВІДІЛІ в НЬО ЙОРКУ

запрошує все Українське Громадянство Великої Метрополії на

СВЯТОЧНІ СХОДИНИ

В ПОКЛОНІ ВЕРХОВНОМУ АРХІЄПІСКОПОВІ

КИР ЙОСИФОВІ СЛІПОМУ

З НАГОДИ 81-НАРОДИН та 10-РІЧЧЯ ЗВІТНЕННЯ З МОСОВСЬКОЇ КАТОРТИ

що відбудеться

в неділю, 4-го березня 1973 року, о годині 1-й по полудні

у великій залі Народного Дому в Нью Йорку

СВЯТОЧНІ СХОДИНИ ПОПЕРЕДІТЬ

БОЖЕСТВЕННА СВЯТА ЛІТУРГІЯ

в ЦЕРКВІ СВ. ЮРА при 7-й вул. в НЬО ЙОРКУ — Год. 12-та дня

в НАМІРЕННІ ПОМІСТИТИ УКРАЇНСЬКОЇ КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ

ТА І ГОЛОВИ БЛАЖЕННИГО ВЕРХОВНОГО АРХІЄПІСКОПА

КИР ЙОСИФА СЛІПОГО.

Простимо всі організації прийти на Службу Богу з праторами.

Неділя,
4-го березня 1973 р.
Год. 5:00 по пол.

МІСТЕЦЬКІ
ФУТБОЛЬНІ
ЗМАГАННЯ
ШЕВЧЕНКА ЛІТИ

Площа:
FARCHER'S GROVE
Union, N.J.

Чорноморська Січ — Elizabeth Irish

Год. 2:00 по пол.

ЧОРНОМОРСЬКА СІЧ (резерва) — SERBIA

ІСТОРІЯ НЕ ПИШЕТЬСЯ БЕЗ ДНЕРІЛ

(Закінчення зі ст. 2-ої)

Ціка та фірмам вважається як особливий осяг, здобутий працею, здібностями та пер-
сональними якостями.

До науково - професійної категорії зачисляються: вче-
ні різних галузей; професо-
ри; лікарі; професійні біб-
ліотекарі; дентисти, ветери-
нари і фармацевти; інжене-
ри; архітекти; журналісти;
учителі та вчителі амери-
канських, канадських і ук-
раїнських гімназій; праців-
ники дослідних інститу-
цій; учителі українознавст-
ва з вищою або еквівалент-
ною освітою; інші професій-
ні працівники, тут не зга-
нані.

В культурній діяльності: лі-
тератори; мистці пензля та
пера; музиканти; працівники
театру; солісти і співаки;
скульптори; визначні філя-
тропи та меценати (які че-
рдо підтримують українську
науку та мистецтво); інші
заслужені діячі культури та
суспільного життя.

Важливу категорію ста-
новлять люди, що вже є на
емітурі, але в минулому
виконували поважну служ-
бу в ладу, вихованні, адмі-
ністрації, політичній чи гро-
мадській діяльності, культу-
рі.

Особи, які відчувають, що
вони мають кваліфікацію
вміщення в кінці, хоч їхня
категорія не зазначена, по-
винні писати про свою спра-
ву на адресу редакції книги.

Щоб задокументувати для
історії якнайбільше члено-
вих, хто кваліфікується, ба-
жано, щоб кваліфіковані о-
соби рекомендували інших
осіб.

Хочеться вірити, що наше
громадянство підтримає цю
важливу справу з повним
розумінням, і що між нами
не буде тих, хто ковав би
свою голову в пісок через я-
кісь нерациональні острахи.

Особливо варто, щоб наші
молоді інженери та учителі
американських та канадсь-
ких гімназій задокументува-
ли свої життєписи в цій кни-
зі, бо їх є найбільше з по-
між інших категорій.

На кінець треба сказати,
що вміщення в книгу „Укра-
їнці в Америці“ завдане з
мінімальною витратою на
друку.

У справі вміщення свого
життєпису в книгу писати
на адресу:

Ukrainians in America, P.O.
Box 3295, County Fair Sta-
tion, Champaign, Ill. 61820.

Діляться сумною відомістю з Приятелями і Знайомими, що дня 21-го лютого 1973 року, після довгої і тяжкої недуги, на 80-му році життя, упокоївся в Богі

бл. п. **МАРІЯ з ГОЛЕГІВ МАНДЗЕНКО**

народжена у Білій Церкві на Київщині.
Дружина с. п. генерала Нестора МАНДЗЕНКА.
ПОХОРОНИ ВІДПРАВИ І ПОХОРОН відбулися 23
лютого 1973 р. в церкві Пречистої Богородиці Марії в
Мілвоуд на цвинтарі „Forest Home“ в Мілвоуд, Віс.
Горем прощати —
ПІВАТЕР з ДРУЖИНОЮ

КОНГРЕС УКРАЇНСЬКОЇ ВІЛЬНОЇ ПОЛІТИЧНОЇ ДУМКИ КОМПІТЕТ у ЗСА

В суботу, 3-го березня 1973 року
в УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДНОМУ ДОМІ
в НЬО ЙОРКУ, при 2-й Аве. ч. д. 140

Проф. д-р МИХАЙЛО ВОСНОВИЙНИК
виголосить ДОПОВІДЬ п. н.

„Продовження кризи в УНРаді“

Після доповіді запити й дискусія.
Доповідь відбудеться
в кімнаті ч. 22 на другому поверсі.

Початок год. 4-та по пол.

У ГАФІ В ІЗРАЕЛІ СУДИЛИ шістьох обвинуваче-
них у шпигунстві в користь єврейської Сирії. Головним об-
винувачем був 34-річний араб, народний вчитель, але
на лаві підсудних були теж два жиди.

Членам ОБУА і всім кол. Воякам подіаємо благає
сумну вістку, що 16-го лютого 1973 року
в Київщині, Огайо, анбуа назавжди
з комбатантських радів
наш Незабутній Побратим по Зброї

сл. п.

Д-Р ІВАН РИЖИЙ

кол. сан. поручник УГА і Армії УНР, б. учасник авіа-
ційної боротьби України, нагороджений Хрестом Симона
Петлюри, Хрестом УГА і Воєнним Хрестом, — на емі-
гранті довголітній діяльний член Ньюйорського Відділу
ОБУА, — зразковий український лікар-патріот.

ПОХОРОН відбувся 21-го лютого ц. р. до церкви
св. Андрія в Паррі, Огайо, звідки Татин Остапчик По-
мерлого будуть перевезені на Український Православний
Цвинтар в Бавік Бруку, Н. Дж.

ВІЧНА НОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Достойним: Дружині і Синоді Покійного передасмо
сердечні вислови глибокого співчуття.

УПРАВА ОБУА — ВІДІЛІ НЬО ЙОРКУ

Діляться сумною відомістю з нашим Членством,
що 25-го лютого 1973 р. відійшов у Вічність,
довголітній член Управи Товариства

бл. п. д-р проф.

САВА НИКИФОРЯК

ПОХОРОН в середу, 28-го лютого 1973 р. з по-
хороного заведення П. Яремч до церкви св. Юра в Нью
Йорку, а звідти на Український Православний Цвинтар
в Бавік Бруку, Н. Дж.

Вішановий Дружині Покійного та Рідні щирі співчуття
складає

Т-ВО ЗА ПАТРІАРХАЛЬНИЙ УСТРІЙ
УКРАЇНКИ — ВІДІЛІ НЬО ЙОРКУ

СТАНІЦІЯ БРАТТВОТА УОС в НЬО ЙОРКУ

підас до відома, що дня 28-го лютого 1973 року
помер на 79-му році життя

бл. п.

Мігр. КОНСТАНТИН ЛІСКО

кол. учасник Визвольних Змагань у рядах
Легіону УОС і УГА.

ПОХОРОН — в четвер, дня 1-го березня 1973 року
о год. 9:30 ранку з церкви св. Юра в Нью Йорку на Ук-
раїнський Православний Цвинтар в Бавік Бруку, Н. Дж.

Опечалений Родина передас вислов співчуття.

ВІК ДИТИНИ МІЖ 3 І 5
РОКОМ ЖИТТЯ — ЦЕ
ЧАС, КОЛИ ДИТИНА ЛІС-
ТАЄ ВСЕ, ЧИМ ВОНА БУ-
ДЕ В ДОРОСЛОМУ ВІПІ.
ЦЕЙ ЧАС ТРИВАЄ ДУЖЕ
КОРОТКО — НЕ ПРОГАЙ-
НУЙТЕ ЙОГО ДЛЯ ДОБРА
ВАШОЇ РІДНОЇ ДИТИНИ!

ПЛАСТОВА СТАНІЦІЯ в НЬО ЙОРКУ, Н. Й.
зі смутком повідомляє, що Пластове Братство,
що дня 25-го лютого 1973 року, на 87-му році життя,
відійшов з наших радів на „Вічну Вагру“

пластун-сеньйор д-р

САВА НИКИФОРЯК

кол. скарбівстер-офісу Пластових З'їздів на Радних
Землях, старшина УОС і УГА та видатний
громадський діяч.

ПОХОРОНИ — в середу, 28-го лютого 1973 р. з УК-
Церкви св. Юра в Нью Йорку на Український Православ-
ний Цвинтар в Бавік Бруку, Н. Дж.

Родина Покійного висловлює щирі співчуття.

СТАНІЧНА СТАРШИНА І
ПРОВІД ОПІ УОС

ПОДЯКА

З Воли Всевишнього відіпала в нас,
дня 26-го лютого 1972 року
наша Найдорожча МАМА І БАБІЦЯ

бл. п.

АННА МРУЧКЕВИЧ

з дому ДЕМЧУК

завишавши нас у великому смутку і жалю.

В тих тяжких і сумних хвиликах ми знайшли багато
щасття в Родині, Приятелях і Знайомих.

Цією дорогою хочемо зложити нашу щирю подяку
Вір. о. д-рові В. Гавалічеві ЧЕЗВ, пароху церкви св.
Юра в Нью Йорку, Вір. о. Л. Лавринюкові за відправу
в похороному заведенні, в Церкві, на цвинтарі, а також
о. Л. Лавринюкові за прощальні слова в Церкві про По-
кійну.

Дякуємо щиро Вір. Отам церкві св. Юра за
часті відвідини Покійної в хаті, під час дозгої і тяжкої
недуги і духовної підтримки.

Дякуємо щиро Вір. о. М. Давидів за Емоційну, Ка-
няту, нашу добру Приятельню і рідних околинь за
всі Служби Боги і молитви під час життя, по смерті, а
також в сорочковий день Покійної.

Дякуємо щиро Вір. Сестрам Закарпатським при церкві
св. Юра за молитви і Служби Боги та за відвідини По-
кійної в похороному заведенні.

Дякуємо щиро Вір. п. д-рові Я. Воскоці за щирю і со-
лідну лікарську опіку од першого дня недуги до останніх
годин життя Покійної.

Дякуємо щиро дорості Родині в Канаді і Америці,
що прибула попрацювати Покійну, а нас розрадити у на-
шому горю, за помертву на Служби Боги і кати.

Дякуємо щиро Вір. Приятелям і Знайомих в Бродів
і околинь, що так чистею відвідували Покійну в по-
хороному заведенні, під час всіх похорооних відправ в
Церкві і на цвинтарі.

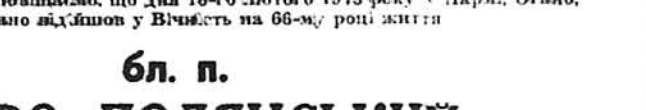
Дякуємо щиро за помертву на Служби Боги, кати,
телеграми, листівки і телефонічні співчуття і розради у
так великому горю, з приходу смерті нашої Дорогої Ма-
ми і Баби.

Зосрема дякуємо щиро всім Знайомих, Приятелям
Покійної і всім нашої Родини за помертву на Служби
Боги в Римі, Канаді, в Америці, кати, за помертву на
радіопрограму св. Юра, за помертву на фонд пл. журав-
лу „Готуйся“.

Дякуємо щиро за дуже численні відвідини Покійної
в похороному заведенні, участі в похорооних відправах
в Церкві, а відтак відправлення на цвинтар, щирі мо-
литви та співчуття.

Дякуємо похороному заведенні П. Яремч за обслу-
гову і шкідливі лікування, а земля прибіткої Батька-
вини змилує за глибокою Рідної Землі, буде легкою на-
шій Найдорожчій Мамі і Баби.

В безмежному смутку:
донька — СТЕФАНІЯ САВЧУК з Родиною
сип — ВОЛОДИМИР МРУЧКЕВИЧ з Родиною
донька — ЛІДІЯ ЧЕРНИК з Родиною

бл. п.

ПЕТРО ПОЛЯНСЬКИЙ

народжений у Ніжанивцях, Західна Україна

ПОХОРОНИ відбулися дня 19-го лютого 1973 року з похороного заведення
Головчак на цвинтар св. Петра й Павла.

ВІЧНА НОМУ ПАМ'ЯТЬ!

У великому горі:

ВОЛОДИМИРА — дружина
Юрпі — сип з дружиною АРЕТОЮ і донькою НАТАЛІОЮ
ЕВГЕНІЯ ДУБАС — сестра з родиною
МИРОСЛАВ — брат з родиною
НЕСТОР КУЗІЧ — сестриний брат з родиною
д-р ВАСИЛЬ І ОФІЯ МАЛІНОВСЬКІ — сипи
і блонка та донька Родина в Америці й Європі

Замість квітків на сівку могили Дорогого Швагря
сл. п. інж. РОМАНА КОСА
складаємо 30.00 доларів
на Фонд Катери Українщини
при Гарвардському Університеті.
Віра й Ярослав ВЕРГАНОВСЬКІ

Замість квітків на пошану пам'яті
Мігр. Константина Ліска
складають 50.00 доларів
на видання Енциклопедії в Сарселі, Франція
Маріан і Іванка КОЦІ

Замість квітків на сівку могили

бл. п. Ангеліни Косановської

Матері приятельки Пластової Корпорації „Моладе Жит-
тя“ п. МАРІЇ ШЕНАВСЬКОЇ, на сплату Пластового
Дому в Нью Йорку зложити члени Дирекції й працівники
„Моладе Життя“:

„Моладе Життя“ — 20.00 дол.

По 5.00 дол. — Андрійко Микола, Білостоцький Тиміш,
Білинко Ольга, Дорожинський Павло, Комисни-
ський Андрійко, Петрина Роман, Рогожа Роман, Со-
бова Родина.

Разом 60.00 дол.

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК У США

Наукове Засідання
ІСТОРІЧНОЇ СЕКЦІЇ АКАДЕМІЇ

Доповідь д-ра МИХАЙЛА ВОСНОВИЙНИКА (професор
історії в Колективі Страт Університеті): „Українські
національні домагання в першій і другій Російських
Думках“.

Засідання відбудеться в неділю, 4-го березня 1973 року,
о 4-й год. по полудні в будинку Академії:
206 West 100-та вул., Нью Йорк, Н. Й.

КОМПІТЕТ ОБ'ЄДНАНИХ АМЕР. УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ВЕЛИКОГО НЬО ЙОРКУ

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ІМ. ШЕВЧЕНКА
— влаштовують —

в неділю, 11-го березня 1973 р., о год. 4-й по пол.
в залі STUYVESANT HIGH SCHOOL при 15-й вул. між 1-2 Евангелі

КОНЦЕРТ

В ПОКЛОНІ

Т. ШЕВЧЕНКОВІ

ПАТРОНОВИ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ШЕВЧЕНКА
В СТОЛПТІ ЙОГО ЗАСНУВАННЯ

В ПРОГРАМІ:

Святочна промова — д-р Я. ПАДЮХ; Хор „ДУМКА“ — під диригентурою д-ра І.
СОНЕВІЦЬКОГО і А. БРИТАНА; „МОЛОДА ДУМКА“ — диригент ЯРА КЕЗІНІ,
аккомпанімент — О. КУНЬЦА; А. ДОБРЯНСЬКИЙ — баритон, соліст Метро-
політальної опери, аккомпанімент — JOAN DOERNEMANN; співак С. КУРІЄТО —
рецидив; Х. ОСАЦА-ПАВЛЮК — меццо-сопрано, аккомпанімент —
д-р І. СОНЕВІЦЬКИЙ.

Квитки вступу в передпродажі: АРКА, ЕКО і СУРМА

ЛІКАРСЬКО-КУЛЬТУРНІ НОВИНИ

Кожний з нас знає, але не завжди об'єктивно оцінює значення українського лікаря - громадянина серед суспільства. Він бо, обтяжений професійною працею, проводячи не раз довгі години при ліжку тяжко хворого, старіється по змозі своїх сил, іноді коштом особистих вимог, чи рідного життя, плекати ідеали, які він приніс ще з Рідного Краю, а саме брати активну участь у житті української громади, підтримувати давні українські традиції та моральні й матеріальні допомогати рідній справі там, де заохочує потреба. Про це все говорять статистичні цифри: провід чи участь у різних організаціях, різних політичних, науково-культурних і релігійних діяч, а також у мистецькому житті української громади. Лікарені, у його щоденному, виповненому до останньої години, житті, велику підтримку й допомогу дає його дружина.

Ось тут — жінка спостережень вашого принагідного кореспондента про кілька подій в останніх тижнях:

Лікарська „Ялинка“

Секція Дружин Лікарів при Українському Лікарському Товаристві Північної Америки, Відділ Метрополі Нью-Йорку, — це працююча, мало рекламована й мало відома широкому загалу організація, яка вже понад десяти років веде культурно-виховну й харитативну діяльність, збираючи фонди на допомогу українським вдовам і сиротам поза межами Америки, включно з країнами за залізною заслоною, влаштовуючи імпрези з добродією програмою.

20-го січня ц. р. відбулася з великим успіхом у виповнених приміщеннях Українського Інституту, Америки 11-та з черги традиційна „Ялинка“, призначена родинами членів УЛТА і гостей.

Після могутньої коляди „Вогонь Превісний“, яку відспівали всі присутні, довголітня голова Секції п-і Олександра Терлецька привітала гостей, представляючи значення цього Різдвяного святкування для збереження традицій нашого рідного Народу, зокрема для молодого покоління, який у неволі окупанта не має змоги величати Свята Різдва Христового. Вона сказала: „Нехай за нашими вікнами плыве симфонія світл, музики та багатства, розгуляють людей, що розгублюють торжество Різдва в жадобі бенкетування... Нам, хоч і на чужині, буде звучати правдива коляда, з якої будемо брати невчепну силу виступи духа й віру в непереможність правди у велич нашого майбутнього. Христос Родиться!“

Мистецька програма почалася скрипковим сольо Петра Ріверса, якому аккомпанювала Рома Грабарчук. Рома Грабарчук провела після того поему Богдана Лепкого „На Різдво“. Фортетіаново сольо „Етюд-моль ч. 12, опус 25“ і „Ноктюрн е-моль ч. 72, опус 25“ виконала п-і Рената Патріло.

На закінчення д-р Маркія Мігоцький, голова УЛТА, Відділу Метрополі Нью-Йорку змалював святочність і тепло спільного відвідування радісного й величю для Народження Христа, пригадав подібні святкування на рідній землі, в'язавши до сьогоднішнього часу, де лікарі, навантажені щоденною працею, обтяжені складними обставинами теперішнього життя, все таки знаходять час щоб підтримувати свою професійну організацію, невідлучну частину української громади на еміграції. Зокрема він під-

Концерти української коляди

Кореспондентів адалось, вислухавши різні різдвяні релігійні коляди (кантати і т. п.) презбитеріальних і католицьких американських церков, почути також чудові українські колядки у виконанні церковного хору української православної катедрі св. Володимира в Нью-Йорку під д-р і генерую проф. Василя Завітневича, які виконано майже бездоганно в акустичній церкві.

Не менше милою несподіванкою був концерт новоствореного (як казали нам: „щойно в пеленках“) хору при церкві св. Михаїла в Йонкерей, Н. Й. Програма складалася з н-а і крапчик коляд наших передових композиторів: Стеценка, Людкевича, Нижанківського, Леонтовича, Барвінського, Купчинського та інших. Хоч акустика шкільної аудиторії при церкві не була ідеальною, концерт, не зважаючи на коротку підготовку, завдяки диригенту д-рові Олександр Соханові (який поруч медичних студій перейшов відповідний вишкіл у музичній консерваторії) — випав гарно. Солоїсти цього хору це: П. Ганкевич, Люба Сохан та Е. Чорний. Опісля позамісцеві гості і духовні особи зустріли в гостинному домі п-і Віри і д-ра Юрія Кушнірів.

Ервес

„Київ“ у Празі

Прага. — У столиці Словацької Братислави збудовано модерний готель - хмарочос, який дістав назву „Київ“. Братислава це місто з великими спортивними традиціями і таким же великим стадіоном, площею для фігурної їзди на ковзанах тощо. Цей зимовий літній-бездимний там відбувається змагання за світовий чемпіонат „Київ“.

Звернення до українських установ і організацій у справі „Енциклопедії Етнічних Організацій в ЗСА“ та „Історії Українців у ЗСА“

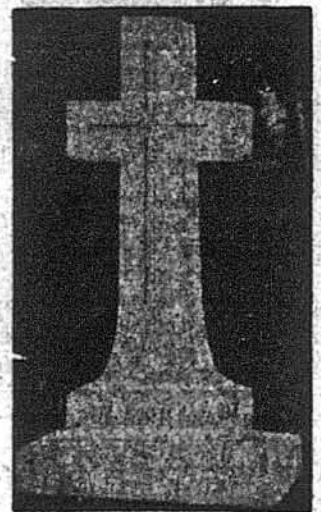
Із рамени Центру Етнічних Дослідів в Кентському Стейтовому Університеті в короткому часі буде розісланий запитник до всіх етнічних організацій в ЗСА відносно їхньої діяльності. На основі запитника буде виготовлена перша обширна „Енциклопедія Етнічних Організацій в ЗСА“, яка охоплюватиме понад 50 окремих етнічних спільнот в Америці. До уваги береться релігійні, культурні, професійні, наукові, культурні, економічні, політичні, братські, суспільно-громадські, освітні, військові, молодіжні, спортивні й інші установи й організації.

У зв'язку з цим дослідженням звертаємося до всіх українських установ у ЗСА якнайшвидше надіслати адреси на які вишлемо запитник. Як відомо, Дослідний Центр у співпраці з Українським Історичним Товариством збирає відповідні матеріали для опрацювання „Історії Українців у ЗСА“. Насвітлення діяльності окремих українських організацій є надзвичайно важливе в опрацюванні згаданої історії. Тому, при цій нагоді, звертаємося до всіх українських установ,

Український Інститут Модерного Мистецтва

Чикаго. — Ще в жовтні м. р. заходами Українського Інституту Модерного Мистецтва, спершу в домі — галерії Інституту та потім у Мистецькому Центрі в Еванстоні, Іл., відбулася виставка карти і скульптур 5 канадських модерністів середнього покоління: Ігоря Дмитрика, Едварда Зеландона, Петра Колісника, Рональда Костинюка і Давида Саміла. Деякі твори були виставлені в приватних збірках 3 нагоди виставки Українського Інституту.

Тел.: (201) 246-0549 (Office & residence)

SOUTH BOUND BROOK MONUMENT CO.

Власник Ю. БЕЗСОНІВ

■ Авторизований репрезентатив, виконавець графічних робіт на м'ягкій тарасі Шпеченської у Валінгтоні.
■ Приймаємо замовлення й створюємо гранітні й мармурові пам'ятники, мавзолеї, статуї, різноманітні брелки, оголошення й лави на всіх майданцях.

Office and Residence:
Box 445 A, Cedar Grove Rd., Somerset, N.J. 08873
(напроти „Українського Села“, у віддалі 3-ох хвилин від Церкви-Пам'ятника)

Mailing Address:
P.O. Box 316, So. Bound Brook, N.J. 08880

Displays:
127 Main Street, So. Bound Brook, N.J. 08880

127 Main Street, So. Bound Brook, N.J. 08880

127 Main Street, So. Bound Brook, N.J. 08880

127 Main Street, So. Bound Brook, N.J. 08880

127 Main Street, So. Bound Brook, N.J. 08880

127 Main Street, So. Bound Brook, N.J. 08880

127 Main Street, So. Bound Brook, N.J. 08880

127 Main Street, So. Bound Brook, N.J. 08880

127 Main Street, So. Bound Brook, N.J. 08880

127 Main Street, So. Bound Brook, N.J. 08880

127 Main Street, So. Bound Brook, N.J. 08880

127 Main Street, So. Bound Brook, N.J. 08880

127 Main Street, So. Bound Brook, N.J. 08880

127 Main Street, So. Bound Brook, N.J. 08880

127 Main Street, So. Bound Brook, N.J. 08880

127 Main Street, So. Bound Brook, N.J. 08880

127 Main Street, So. Bound Brook, N.J. 08880

127 Main Street, So. Bound Brook, N.J. 08880

127 Main Street, So. Bound Brook, N.J. 08880

127 Main Street, So. Bound Brook, N.J. 08880

127 Main Street, So. Bound Brook, N.J. 08880

Добродійний концерт на користь Церкви

4-го лютого 1973 р. в Українському Народнім Домі в Ірвінґтоні Н. Дж. жіночий хор „Горлиця“, що є при Т-лі прихильників УНР, та ансамбль бандуристів станиці І УД УНА, дав концерт. Прихід призначено на закінчення побудови церкви Святого Вознесіння в Мейпланді, Н. Дж. Концертна програма складалася з хороших творів — різдвяних та світських пісень під керівництвом диригента Василя Пташницького, а в ансамбл бандуристів під проводом Володимира Юркевича і диригента Осипа Головацького.

У І частині хор „Горлиця“ співав ряд колядок, як: „На Родження Христове“, „Вознесіння“, „На Йорданській річці“ тощо, та щедрівок: „Що то за предиво“, „Коло двора“, „Ходив похородин“ і ін. Акомпаніювала хорова студентка Валентина Приходько.

Квартет з чотирьох осіб: О. Степова, Н. Пташницька, Т. Самчук та Г. Слинко проспівали пісні: „Зацвіла в долині“ та „Визму“.

У II частині концерту виступив ансамбль бандуристів в супроводі хору, який виконав пісні: „Вітер віє“, „Ой, у полі корчма“ та „Вибуря“. Як жіночий хор „Горлиця“ під диригуванням В. Пташницького, так і ансамбль бандуристів — диригентом В. Юркевича, та диригента хору О. Головацького виконали своє задання успішно, бо на прохання публіки музиканти виступили ще додатково: і так хор „Горлиця“ проспівав пісню „Побажання“.

„Нічка цікава“, „Пісня мисливця“ тощо.

Обидва хори виступали без винагороди. Свій труд вони присвятили для добра церкви і громади. Увесь дохід того ж дня передано на руки голови парафіяльного уряду церкви св. Вознесіння В. Кирейка.

К. Степовий

ВІДНАЧАЮТЬ РОКОВИНИ СТАЛІНГРАДСЬКОЇ БИТВИ

Волгоград. — В цьому році проминуло 30 років від часу закінчення відомої битви під Сталінградом (нині перейменовано на Волгоград). Програма німецьких гітлерівських військ під Сталінградом (битва закінчилася 2. 2. 1943 р.) започаткувала відступ німців з СССР та остаточно німецьку військову катастрофу в 1945 році. Роковини сталінградської битви відзначаються торжественно в самому Волгограді, а також в усьому СССР. Советська преса переповнена матеріалами і спогадами про цю битву і про „героїзм советської армії“.

В статтях, однак, хоч і пишеться про Сталінград і сталінградську битву, немає ніяких згадок про Сталіна, тодішнього головнокомандуючого збройними силами СССР.

Український Народний Союз

— проголосив —

ПРИДІЛ СТИПЕНДІЙ на академічний рік 1973-74

Стипендії будуть призначені Стипендією Комісії УНСОУ студентам визначних коледжів та університетів, які є членами УНСОУ понад п'ять років, на основі їх студійних досягнень (поступу в науці), потреби фінансової допомоги та активності в громадському та зокрема студентському житті.

Подання слід вносити до 31-го березня 1973 року на окремих друках, на які слід звертатися на адресу:

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, INC.
81-83 Grand Street
Jersey City, N.J. 07303

СКЛАДАЙТЕ СВОЇ ОЩАДНОСТІ В НАЙСТАРШІЙ ШАДНИЦІ КЛІВЛЕНДУ WEST SIDE FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

ОСНОВАНА 1886

- Тут Ваші гроші гарантовані високим резервним фондом.
- Тут Ваші гроші обезпечені Державною Агенцією F.S.L.I.C. до \$20,000.
- Тут Ваші гроші одержують високі відсотки виплачувані чотири рази в рік, обраховувані щоденно від дня депозиту до дня виплати.
- Тут маєте великий вибір щадничих конт і сертифікатів.
- Тут можете легко падати через пошту — ми оплачуємо кошта пересилки.
- Тут знайдете одинокую велику фінансову установу, яка для підкреслення тісного зв'язку з українською громадою, формально називає одну свою філію „Ukrainian Office“.
- Тут можете свої справи залагодити в українській мові.

ПЛАТИМО ВИСОКІ ВІДСОТКИ НА ОЩАДНОСТІ

5%

Щоденні відсотки на щадничеkonto — від дня депозиту до дня виплати — платні щотижня.

ЩАДНИЧІ СЕРТИФІКАТИ

5 1/4%
5 3/4%
6%

5 1/4%

Відсотки на Діамантове Шадничеkonto — платне квартално.

ЦЕНТРАЛІ:

21500 Lorain Road, Cleveland, Ohio 44126

ФІЛІІ:

Середмістя
345 Euclid Avenue
Парма
5839 Ridge Road

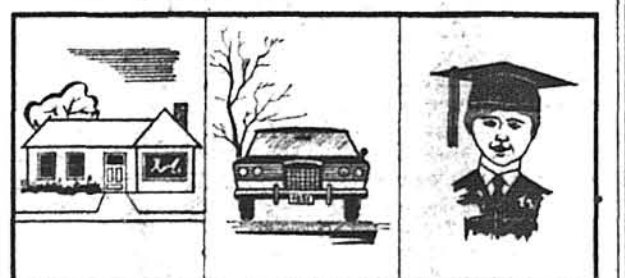
Українська філія
2190 Professor Street
North Royalton
6465 Royalton Road

W. 25th Street
2025 W. 25th Street
Vermilion
4400 Liberty Avenue

1500 Pearl Road, Brunswick

МАЙНО: 152,000,000

ВАШІ МРІЇ

допоможе сповнити кредитова кооператива САМОПОМІЧ'я Нью-Йорку

адреса:
Self-Reliance (N.Y.) Federal Credit Union
108 Second Ave., New York, N.Y. 10003
Tel. 212 473-7310

ТАРЗАН, Ч. 6893. Тарзан зупиняє вилупу купця

Стривай, купце! Тут, де я стою, починається країна улюблених мій, приятелі уручів, які торгували з тобою деяким золотом, стурбовані оповіданням, що його подає

шигун в їх оселі. Це добре відомо, що уручів — миролюбний народ. Я — Тарзан — може ти чув про мене? Я не чув про тебе! Прийди на другий тиждень до моєї торговельної станції — якщо хочеш говорити зо мною!

Мя радо вітаємо всіх купців, які приносять до Африки культуру й мистецтво. Але знаєш правила, за якими ти дістаєш свій дозвіл на купівлю? Дозволь, щоб я поділився на твій купівельний дозвіл... прошу!

Різне

Українське Високопосольство в Нью-Йорку
ROMAN PARCEL SERVICE
141 2nd Avenue, New York City
Tel.: (212) 475-7489
ВИСОКА ПАЧКА з ОДНОМІТНИМИ ЛІКАРКАМИ до СССР. Масова на складі все потрібне до виїзду. Послання також РЗВ. ЛЕВІ ПЕРТИФІКАТИ і привласнює ПАЧКИ до ПОЛІСЬ (також виконані реві). Ураді години: від понед. до субот. 8:30 — 6:00 веч. В неділю від 10 до 2 по пол.

ДО ВІНАЙМУ
3 (три) кімн.
мешкання
в добрій ділянці
Vailsburg — Нюарк, Н. Дж.
Тел. по 7 год. веч.: 399-7773

HELP WANTED MALE
MOLDERS
Non ferous jobbing molders. All benefits. Day or nite shifts. Good salary. Excellent working conditions.
Federal Bronze Products, Inc.
9 Backus St. Newark, N.J.
Foot of Chestnut Street
(201) 588-4930

ALL AROUND MAN
Full time. Must be handy with tools. Hrs. — 7 a.m. — 4 p.m. 2 meals daily. Breakfast plus Hot lunch. Apply in person.
Ask for MR. MATICKA
100 East End Ave. N.Y.C.

Real Estate
ХОЧЕТЕ ПРОДАТИ АБО КУПИТИ ВУДИНОК, БІЗНЕС, ЗЕМЛЮ? звертайтеся до УКРАЇНСЬКОГО ФІРМИ GEMINI REAL ESTATE CO.
88 — Second Avenue
New York, N.Y. Tel.: 477-4449

GLEN SPEY AREA
COUNTRY & LAKE PROPERTIES
Call: Gibson McKee
DAVIS R. CHANT
REALTOR
Eldred, N.Y. (914) 956-3420

ВАСИЛЬ БАФКА
РАЙ — роман
Ціна 2.00 доларів
"СВОБОДА"
31-83 Grand Street
Jersey City, N.J. 07303

Funeral Directors
Theodore WOLININ, Inc.
Директор
Похоронного Заведення
123 East 7th Street
NEW YORK, N.Y. 10009
Tel.: GR 5-1437
СОПІДНА ОБСЛУГА

ПЕТРО ЯРЕМА
УКР. ПОГРЕБНИК
Займається Похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ
Контрольована температура. Модерна капля до ужитку ДАРОМ.
PETER JAREMA
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N.Y.
ORegon 4-2568

SINKOWSKY
FUNERAL SERVICE
3362 Boston Rd.
NEW YORK, N.Y. 10009
Tel.: 863-2476

Директор ПОХОРОНІВ
СЕНКОВСЬКИЙ
Займається плануванням похоронів в каплицях, похованнях в кінцях районів міста. Похорони по мінімальних цінах.